

LUNDS
UNIVERSITET

Sociologiska institutionen

”Vi läser inte gubbar för att läsa gubbar”

– en mixed methods undersökning av sociologins könade kunskapstradition

Författare: Clara Cederholm
Kandidatuppsats: SOCA04 15 hp
Vårterminen 2016
Handledare: Mimmi Barmark

ABSTRAKT

Författare: Cederholm, Clara. ”vi läser inte gubbar för att läsa gubbar” - en mixed methods undersökning av sociologins könade kunskapstradition. Kandidatuppsats SOKA04, 15 högskolepoäng. Lunds Universitet: Sociologiska institutionen. VT 2016.Handledare: Barmark, Mimmi

Den obligatoriska teoriundervisningen vid Sociologiska institutionen på Lunds universitet uppfyller inte sin ambition gällande en jämn könsfördelning på 40%-60% i avseende författare av kurslitteratur. Denna tes samt Dorothy Smiths ståndpunktsfeministiska teori om behovet av ett kvinnligt perspektiv och kvinnlig representation i sociologin är uppsatsens ingång. Syftet med studien är att undersöka hur könsfördelningen faktiskt ser ut i undervisningen med avseende författare samt teoretiker som lyfts, men främst syftar uppsatsen till att undersöka varför könsfördelningen ser ut som den gör. Detta görs delvis genom intervjuer med personer på institutionen vilka har stort inflytande över och erfarenhet av att utforma teoridelkurser.

Med mixed methods undersöks först genom en deskriptiv kvantitativ undersökning hur könsfördelningen ser ut, vilket sedan följs upp av kvalitativa intervjuer. Intervjupersonernas erfarenhet och resonemang kring utformandet av kurser kopplat till kön och representation besvarar här uppsatsens ena syfte att få en bild av hur fenomenet ser ut, ifrån ett inifrånperspektiv. Det empiriska materialet analyseras sedan med stöd i tidigare forskning kring sociologins kanon och relevant teori om ”maskulinitetens osynlighet”, normer för ”god teori” och teori som rör status.

Uppsatsen synliggör att den faktiska könsfördelningen långt ifrån uppfyller de tumregler som institutionen har då enbart ca 20% kurslitteratur av kvinnor läses i den obligatoriska undervisningen. I intervjuerna framkommer det olika förklaringar till detta. En uppfattning är att kvinnor läses i större uträkning än den deskriptiva undersökningen visar, en annan förklaring är att kvinnor ej fick tillträde till universitet när sociologin grundades och därför inte fått bidra i samma utsträckning som män till den klassiska teorin och en tredje är att teori av kvinnor delvis har hamnat på andra institutioner i och med avknoppning av sociologin samt specialisering av ämnen. Uppsatsen kommer slutligen fram till att en möjlig förklaring till att könsfördelningen ser ut som den gör är en osynlig institutionaliserad patriarkal struktur vilken skapar en omedvetenhet om hur det faktiskt ser ut samt bidrar till att osynliggöra vikten av kvinnlig representation.

Nyckelord: *ståndpunktsfeminism, kanon, könsfördelning, patriarkal struktur, teori, kurslitteratur, sociologi*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION	4
Syfte och problemformulering	5
En kanonisk historia – bakgrund och tidigare forskning	5
Kanon begreppet	5
Kanon – <i>En historia om exkludering och inkludering</i>	6
Sociologins ”Patrilineära härstamning”.....	8
TEORI	8
Normer för ”god teori”	9
Mannen – ett osynligt privilegium	10
Status	10
METOD	11
Mixed Methods	11
Kvantitativ metod	12
Validitet och Reliabilitet	13
Kvalitativ metod	14
Urval	15
Intervjuer	15
Etisk diskussion	15
RESULTAT OCH ANALYS	16
Beskrivande resultat	16
Skillnad på artiklar och tryckt litteratur	17
De fyra delkurserna var för sig	17
Sammantaget resultat för de fyra delkurserna	18
Intervjupersonernas bild	19
Om att utforma en teorikurs	19
Skillnad på teori och teori	21
Självbild	22
Status	24
Förändring	25
Förklaringar till aktuell kanon – en sammanfattande analys	26
Uppfattning om avsaknad av kvinnor som gjort något bra	26
Rangordning av teori	27
En patriarkal spiral	28
Osynliggörande	29
Syn på förändring	30
”Statusen sjunker med kvinnorna”.....	30
SLUTORD	31
Referenser	33
Bilaga 1.	35
Bilaga 2.	42

INTRODUKTION

En ingång till denna uppsats är Dorothy Smiths (1974) ståndpunktsfeministiska teori vilken även fungerar som en motivering för uppsatsämnet. Smith kritiserar avsaknaden av ett kvinnligt perspektiv inom sociologin. Hon är kritisk till de framträdande sociologiska teorier, vilka används som analysredskap för hela samhället, då de inte är representativa. Detta för att de enbart utgår från ett manligt perspektiv. Klassisk sociologisk teori bortser från kvinnliga erfarenheter och kan därför varken förstå, förklara eller analysera hela samhället, enligt Smith (Smith, 1974). Sociologin är ur detta perspektiv i behov av förändring för att skapa en sociologi som kan analysera samhällets alla sfärer, nivåer och sidor. Ett brett spektra av perspektiv och förebilder är något hon lyfter fram som av yttersta vikt för sociologins teoretisering. Det är alltså viktigt för teoretiseringens relevans att den utformas av både män och kvinnor. En jämlik könsfördelning är även något som den Sociologiska institutionen i Lund anser vara viktig ”*Ambitionen är att ha en jämn könsfördelning mellan författarna av kurslitteraturen. (...) kring 40-60 procent*” står det i institutionens riktlinjer för hur kurser ska utformas. Om en kurs avviker från detta så ska lärolaget motivera för institutionsstyrelsen varför (Tumregler, 2016).

Denna uppsats ska därför undersöka hur könsfördelningen faktiskt ser ut på institutionen med avseende författare av kurslitteratur samt teoretiker som lyfts i undervisningen. Vidare ställs frågan varför könsfördelningen ser ut som den gör. Tesen som uppsatsen utgår ifrån samt prövas är att - representationen av kvinnor inom den obligatoriska teoretiska undervisningen, i avseende författare av kurslitteratur samt teori, inte lever upp till institutionens riktlinjer. Detta kommer först att undersökas med en kvantitativ undersökning, för att få en klar bild över fenomenet. Sedan följs undersökningen upp av intervjuer med personer på institutionen, som har stort inflytande över utformandet av teoridelkurser, för att finna möjliga förklaringar.

En vanlig uppfattning idag är att Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Sverige utgör en förebild internationellt när det gäller jämställdhetspolitik (Hellum, 2015). På regeringsnivå finns ett tydligt fokus på lika rättigheter och möjligheter för könen (Regeringen, 2016). Akademien som i sin tur är vårt främsta utbildningsorgan bör vara ledande inom jämställdhetsarbetet, då representation av alla samhällets grupper är grundläggande för att skapa en jämställd kunskap, som täcker alla perspektiv. Centrala teorier i uppsatsen är Michael S. Kimmels (1990) teori om det maskulinitetens osynliga privilegium, Sanja Magdalenic's (2004) teori om könade normer för ”*god teori*” samt teori som behandlar status. Tidigare forskning som uppsatsen relaterar till är R.W. Connells (1997) forskning kring sociologins kanon och dess historia samt David Parkers (2008) forskning om sociologins ”*patrilinjära härstamning*”.

Syfte och problemformulering

”Den obligatoriska teoriundervisningen som bedrivs på Lunds Sociologiska institution krockar med institutionens samt samhällets politiska jämställdhetsmål” - Denna tes kommer undersökas genom en deskriptiv undersökning av hur representationen av kvinnor och män ser ut på de fyra obligatoriska teorikurser som alla studenter på A, B och C nivå vid Lunds universitet läser. Det ligger i institutionen intresse, enligt riktlinjer för kurslitteratur, att könsfördelningen ska vara jämn. Vidare syfte med uppsatsen är att närma sig vilka mekanismer det är som bidrar till könsfördelningen på Lunds Sociologiska institution vilket undersöks i intervjuer med tre personer som har inflytande över utformandet av de fyra obligatoriska teorikurser som undersöks i den deskriptiva undersökningen. Ett mål med uppsatsen är att genom synliggörande möjliggöra förändring. För att uppfylla uppsatsens syfte så fokuserar den kring följande tre frågeställningar;

- *Hur ser könsfördelningen ut mellan män och kvinnor på Sociologiska institutionen vid Lunds universitet på de fyra obligatoriska teoridelkurserna som undervisas på A,B och C -nivå avseende författare och teoretiker?*
- *Vilka förklaringar ger personer med inflytande över kurserna bakom val av teoretiker och litteratur i relation till kön?*
- *Vilka ytterligare förklaringar, kan underliggande mekanismer bidra med, till varför könsfördelningen i den teoretiska undervisningen på sociologen i Lund ser ut som den gör?*

En kanonisk historia – bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel kommer bakgrund till begreppet kanon att presenteras följt av tidigare forskning kring sociologins kanon och dess härstamning. R.W Connells (1997) forskning kring sociologins historia introduceras här och följs sedan upp med David Parkers (2008) studie av kanons patriarkala struktur kopplat till teoriundervisning i sociologi.

Kanon begreppet

Begreppet kanon, vilket är centralt i uppsatsen, innebär det rättesnöre och den norm som sociologins kunskap kretsar kring. Inom litteraturvetenskap brukar det talas om verk som erkänns som kanoniska vilket innebär de böcker som bör läsas för att förstå exempelvis en kultur. Begreppet har biblisk härkomst och betyder i den kontexten erkännande (Svenska Akademin, 2014). Kanon förknippas ofta med litteratur och kultur men är även användbart när en talar om andra vetenskaper. Inom ett kunskapsområde utgör kanon den stomme och grund som en förväntas kunna förhålla sig

till. Inom sociologin är kanon ett begrepp som snarare anger vilka teoretiker och teoretiska perspektiv som sociologer bör kunna förhålla sig till för att röra sig inom den sociologiska akademien. Sociologin har inte en uttalad eller fastlagd kanon, vilket heller sällan är fallet, utan sociologins kanon är som i andra kunskapsområden något som det finns många synpunkter på och aspekter av.

Kate Reed skriver i *New Directions in Social Theory: Race, Gender and the Canon* (2006) att inom sociologin kan kanon utskiljas genom att se vilka teoretiker som kurslitteratur upphöjer som de viktiga. "The holy trinity" - Marx, Weber och Durkheim presenteras nästan alltid som sociologins fäder vilka har stort erkännande inom sociologin. De är tre teoretiker som studenter i sociologi undervisas i samt förväntas kunna förhålla sig till (Reed, 2006). Magdalenic' skriver i sin avhandling "*The classics of sociology are thus considered as part of shared sociological identity and are discussed and passed on to sociology students as a distinct sociology tradition*" (Magdalenic', 2004, s.103). Klassikernas roll inom sociologin är stark. R.W Connell skriver "*It is now well recognized that the idea of classical theory embodies a "canon", in the sense used by literary theory*" (Connell, 1997, s.1512). Vem, hur och vilka verk som inkluderas och exkluderas i sociologins kanon är av stor vikt för uppsatsämnet och följs upp av R.W Connell under nästa rubrik.

Kanon – En historia om exkludering och inkludering

R.W Connell skildrar i artikeln *Why is classical Theory Classical?* (1997) den historiska process som ligger bakom sociologins kanon idag. Connell menar att de klassiska texterna ger oss en bild av vad som är "most distinctively sociological" (Connell, 1997, s.1512) och att detta därför får stor betydelse i hur studenter ser på ämnet sociologi. Sociologi är ett av de ämnen som lägger störst vikt vid dess "*founding fathers*" och därför är det intressant att granska vilken kontext och vilka historiska skeenden som bidragit till deras roll i sociologin. Connell beskriver hur sociologin bildades i en värld av kolonialism och empirism.

"A social science based on the social of empire must deal with race, and a social science concerned with evolutionary progress and hierarchies of populations must deal with gender and sexuality. It is, then, an important fact that race, gender, and sexuality were core issues in sociology". (Connell, 1997, s.1521)

Problematik kring ras och kön var djupt inkorporerat i de tidiga sociologernas teorier så som Spencers skrifter om släktskap, familj och status för kvinnor. Ämnen som idag anses vara "kvinnliga intressen" att studera. Runt förra sekelskiftet fanns det tydliga feministiska röster så som Clara Zetkin, Marianne Weber och Henrik Ibsen vilket, enligt Connell, bör öppna våra ögon för den

historiska miljön i vilken sociologin växte fram (Connell, 1997, s.1526). Sociologin ”*developed in a specific social location: among the men of the liberal bourgeoisie in the metropole. Those who wrote sociology were a mixture of engineers and doctors.*” (Connell, 1997, s.1527), enligt Connell. Det var alltså en specifik samhällsgrupp som sysslade med den sociologi som idag erkänns. Det ska inte bortses från den rasism som Durkheim och Marx på grund av sin judiska härkomst drabbades av men de var fortfarande män av ett visst privilegium (Connell, 1997).

Under de två världskrigen blev USA centralt för sociologins kunskapsbildning. I USA, som under denna tiden var ett land i förändring, ändrades även sociologin. Det var här som sociologins främsta roll blev att granska problem i civilsamhället. Sociologins historieskrivning definierar skeendet ”*that brilliant age in which the foundation of the discipline were laid*” (Connell, 1997, s.1538). Denna epok karakteriseras i dagens undervisning av texter skrivna av ett fåtal män. Parsons verk *Structure of social Action (1937)* har haft stort inflytande på den sociologiska kunskapsbasen. Han löste det organisatoriska problemet med var sociologin passade in ”*The sociological conception of action became the basis for legislating the places of the other ”scences of action*” (Connell, 1997, s.1538). I denna inflytelserika bok var inte Parsons tanke att skriva sociologisk historia men det blev delvis resultatet. Parsons fokuserade sin agenda kring verk av Marshall, Pareto, Weber och Durkheim vilka i sin tur fick en stark roll inom vetenskapens nya tydligare fokus. Parsons inverkan var inte direkt utan har vuxit fram över tid då den konkurrerade med andra verk som beskrev en annan kanon. Visionen att sociologin skulle vara en ”*social critism*” blev genom historien erkänd och i sig inkorporerat i sociologins kanon. På 1950-talet var alla kanoniska texter översatta till engelska och kunde inkluderas i undervisningen. Alla som inkluderades läses dock inte idag. Precis som att de som exkluderades heller sällan läses. År 1960 var sociologins kanon hegemonisk inom den amerikanska akademien. Översättare och kommentatorer av texter hade en viktig roll i detta arbetet. Det var under denna tid uttryck som ”*The Founding Fathers*” och ”*The Golden Age*” började uppträda i sociologins historieskrivning (Connell, 1997, s.1540).

Sedan dess har det undervisats om ”klassikerna” inom sociologin. Detta fenomen spreds genom att universitet runt om i världen under efterkrigstiden importerade kurslitteratur i sociologi från USA. ”*In a sense, the canon on a world scale did what it had already done in the United States: Providing a symbolic focus, a shared language, and some kind of identity, for academics and students in sociology*” (Connell, 1997, s.1544) Connell föreslår att istället för att undervisa i kurser i ”klassisk sociologi” så bör sociologi-undervisningen fokusera på de historiska förklaringar till varför vi idag läser vissa teoretiker och inte andra samt också läsa de verk som lämnats utanför kanon bland annat de skrivna av kvinnliga teoretiker. Idag känner vi till ett antal kvinnliga sociologer som var verksamma samtidigt som de män som idag räknas som ”klassiker” exempelvis

Jane Addams, Charlotte Perkins, Harriet Martineau med flera vilka hade kunnat lyftas i undervisningen (Connell, 1997). I relation till intervjuerna blir det här intressant att fråga intervjupersonerna om deras bild av sociologins kanon och om hur de tänker kring möjligheter att ta in perspektiv som historiskt sett inte givits utrymme.

Sociologins ”Patrilineära härstamning”

Davis Parkers (2008) studie kan betraktas som en uppföljning av Connells studie. Parkers forskning undersöker hur sociologin är patriarkalt strukturerad. Parker bidrar även med förslag på hur detta kan brytas. Parker beskriver i sin artikel *Why bother with Durkheim?* (2008) sociologins ”patrilineära härstamning”. Parker menar att sociologin inom universitetsundervisningen fokuserar främst kring ett tretal män, ibland flera - ”klassikerna”. Sociologin fortsätter att vara manligt dominerad eftersom att andra män plockar upp de manliga klassikerna, omtolkar dessa och undervisar i deras teorier. Detta är en anledning till att det idag läses fler män än kvinnor även när det kommer till kurser i modern sociolog (Parker, 2008).

”Constructing a reading list involves one of the few exercises of power and influence left to teachers. Inscribed in it are our own and the discipline's history of judgements about who are the important characters and what are the important themes in the storyline of sociology.” (Parker, 2008, s.133)

Ett argument som Parker lyfter fram för att skapa förändring inom den sociologiska teoribildningen är möjligheten att som lärare ta ansvar för vem som läses och då även ta in teoretiker som systematiskt exkluderats på grund av kön, ras eller klass och låta även deras teorier vara en del av den teorigrund som eleverna får på universitetet (Parker, 2008). Parkers tankar om hur sociologin kan omorganisera sin undervisning för att skapa en jämställd kunskapsbas är relevant i relation till intervjuerna där tankar från personer, som är både kursansvariga och lärare, om val av teoretiker och författare kopplat till kön samt tradition utgör viktiga teman. Hur och om intervjupersonerna arbetar för att skapa en jämställd kunskapsbas och vilken vikt de tillskriver kön i sociologisk teori är intressant i relation till uppsatsens ena syfte, att undersöka och förhoppningsvis hitta förklaringar bakom könsfördelningen, genom att tala med personer som har stort inflytande över undervisningen i sociologisk teori vid Lunds universitet.

TEORI

I detta kapitel kommer jag att redogöra för teorier om mekanismer som kan användas för att förstå och finna förklaringar bakom hur könsfördelningen blir till inom den teoretiska kunskapsbasen i

sociologi. Först presenteras teori om könade normer för ”god teori”, vilket följs upp av teori om den ”osynliga maskuliniteten” och slutligen teori som rör status.

Normer för ”god teori”

Könade normer för ”god teori” där mannen utgör norm och kvinnan det avvikande ”andra” leder till ett inkluderande och erkännande av manliga teoretiker och en exkludering av kvinnliga teoretiker vilket i sin tur kan vara en bakomliggande mekanism som möjligen förklarar hur könsfördelningen skapas. Om sociologin präglas av normen att mannen är den främsta sociologen så bidrar detta antagligen i förlängningen till att teorier av män läses framför teorier av kvinnor (Magdalenic', 2004).

Sanja Magdalenic' skriver i sin avhandling *Gendering the Sociology Profession – Sweden, Britain and the US* (2004) om sociologins könade kunskapsbas. Det är en ständig mansdominans inom sociologisk teori trots att det idag finns utbredd kunskap kring kvinnliga teoretiker som varit verksamma under samma tid som de manliga klassikerna. Avseende modern teori läses det idag fler manliga teoretiker än kvinnliga (Magdalenic', 2004). Ett problem med att kunskapen är manligt dominerad är att den kolliderar med sociologins självbild och syfte att verka som redskap för att analysera hela samhället. Detta gäller även den vita hegemonin som dominerar akademien, enligt Magdalenic'.

”Urvalet av manliga klassiker – vita hetro sexuella medelklassmän – till sociologins kanon bidrar i stor utsträckning till att reproducera könade normer för hur god sociologi ska göras. Klassikernas teorier och begrepp framställs som okönade och universella. Avsaknaden av en diskussion om de manliga klassikernas syn på genusrelationer i läroböcker och kurser i sociologisk teori har till följd att sociologins kanon i sin nuvarande form bidrar till att reproducera bilden av god sociologisk teori med mannen som norm. Det innebär också att betydelsen av genus för sociologisk analys fortsatt osynliggörs.” (Magdalenic', 2015, s.107)

Ett osynliggörande av köns betydelse för teoribildningen reproduceras ständigt genom läsningen av klassikerna som okönade. En avsaknad av genuskritik av klassikerna bidrar till att normen av mannen som ”sociologen” kvarstår, enligt Magdalenic's resonemang. Alltså en avsaknad av kritik mot mannen som norm för ”god teori” innebär i sin tur ett osynliggörande av köns betydelse för sociologin vilket gör att normen kvarstår (Magdalenic', 2004). Könade normer är en mekanism som kan bidra med förklaringar bakom varför könsfördelningen ser ut som den gör i avseendet teori som undervisas i. I relation till uppsatsens syfte att finna mekanismer som bidrar med bakomliggande förklaringar till hur sociologins kanon ständigt konstrueras och reproduceras är mannen som norm

för ”god teori” aktuell att se till. Hur intervjupersonerna talar om ”god teori” och vilka som lyfts som de främsta teoretikerna är alltså intressant.

Mannen – ett osynligt privilegium

Ytterliggare en mekanism som är relevant i relation till uppsatsens frågeställningar handlar om osynliggörande av kön och maskulinitetens inverkan på sociologin. Vita heterosexuella män behöver inte vara medvetna om sin könstillhörighet då denna osynliggörs genom den norm och hegemoni som maskulinitet utgör. Som underordnad kvinna eller rasifierad så är en däremot alltid medveten om sin position i samhället (Kimmel, 1990).

Michael S. Kimmel, maskulinitets-teoretiker, skriver ”*marginality is visible, and painfully visceral. Privilege is invisible, and painlessly pleasant*” (Kimmel, 1990, s.94). I enlighet med den socialkonstruktivistiska traditionen, menar Kimmel, att den normativa maskuliniteten och dess position är en konstruktion. Det finns, enligt Kimmel, två förklaringar till att maskuliniteten är osynlig för män. Den första är att det inom forskning finns en tanke om att kön inte har någon inverkan på vad män forskar kring. När kvinnor eller svarta skriver om exempelvis rasifiering eller relationer anses detta däremot vara deras främsta intresseområde. Dessa ämnen anses dessutom inte vara lika objektiva eller viktiga som exempelvis den abstrakta forskningen kring ”världssystem” som män dominerar (Kimmel, 1990). Egentligen är ingen forskning objektiv och opolitisk, enligt Kimmel, men det finns normer och föreställningar kring olika forskningsområden vilket placerar den manligt dominerade teoribildningen på en piedestal (Kimmel, 1990).

Den andra anledningen till att maskuliniteten är osynlig för dem som besitter den är för att det gagnar män. ”*Men benefit from the inherited biological or sex-role definitions of masculinity, which implies activity, mastery, rationality, competence. /.../ Feminism enable us to see the sleight of hand that substitutes 'normal' for normative.*” (Kimmel, 1990, s. 96) I citatet talar Kimmel om behovet av feminism för att uppmärksamma och synliggöra maskulinitetens position.

I relation till uppsatsens syfte, att med hjälp av mekanismer finna förklaringar bakom könsfördelningen, kan Kimmels teori om den ”osynliga maskuliniteten” vara intressant att använda i analys av det empiriska materialet.

Status

Status är en symbol med stor inverkan på arbetsmarknaden. Yrken och roller i organisationer skiftar ständigt i status, över tid, denna process är starkt kopplad till kön och etnicitet. Joan Acker ger ett talande exempel av fenomenet. Förr var sekreteraryrket ett yrke främst för vita män och ett arbete med hög status. Genom kvinnors inträde på arbetsmarknaden blev sekreteraryrket med tiden

kvinnligt-kodat och ett arbete med låg status, i en tydlig hierki (Acker, 2011).

Rebecca Selberg skriver att ”*ju mer kodad som kvinnlig en aktivitet är, desto mindre professionell och vetenskaplig anses den vara*” (Selberg, 2011, s.59) Vilket alltså betyder att aktivitetens status sjunker med kvinnorna. Sociologisk teori har genom historien varit ett manligt-kodat fält om vi ser till den patriarkala kanonprocess som Connell och Parker skildrar (Connell, 1997; Parker, 2008). Sociologins status idag och dess position över tid är något som eventuellt kan förklara en del bakom hur könsfördelningen ser ut. Då statusen, enligt Selberg, sjunker med kvinnors inträde kan det vara intressant att diskutera sociologins status idag med intervjupersonerna. Kan strävan efter att upprätthålla ämnets status motverka att kvinnor får större utrymme inom sociologisk teori? Detta blir relevant att undersöka i analysen av mitt empiriska material.

METOD

Metodkapitlet inleds med en beskrivning av uppsatsens metodologiska tillvägagångssätt. Först kommer valet av metod att motiveras och sedan lyfts vanlig kritik av metoden fram. Efter detta redogörs för den kvantitativa metoden följt av den kvalitativa metoden.

Mixed Methods

Uppsatsen använder mixed methods för att besvara frågeställningarna vilket innebär en kombination av kvantitativ och kvalitativ metod (Bryman, 2011). En deskriptiv kvantitativ undersökning av fördelningen mellan kön fungerar som motivering för att vidare undersöka fenomenet genom kvalitativa intervjuer. Genom att arbeta med två metoder ges det en mer fullständig bild av hur fenomenet ser ut än om enbart den ena av de båda används. Dels besvaras nu hur det faktiskt ser ut, varför det ser ut som det gör, enligt de ansvariga, men även fås ytterligare förklaringar genom att applicera teori i analysen av det empiriska materialet. Metoderna besvarar skilda forskningsfrågor men stärker varandra. Den kvantitativa undersökningen bidrar med motiv för att undersöka fenomenet närmre genom kvalitativa intervjuer. Intervjuerna bidrar i sin tur med möjliga förklaringar bakom resultaten från den kvantitativa undersökningen, dels utifrån intervjupersonernas perspektiv, samt vidare i analys i anslutning till teori och tidigare forskning.

Vanlig kritik mot mixed methods är att kvantitativ och kvalitativ metod är sprungen ur skilda epistemologiska och ontologiska bakgrunder och därför är varandras motsats vilka ej skulle vara förenliga. Kvantitativ metod kopplas till positivismens ideal och naturvetenskapens epistemologi, som ser verkligheten i siffror och statistik, medan kvalitativ forskning traditionellt riktar in sig på att

förstå fenomen genom samtal och tolkning av resonemang (Bryman, 2011).

Denna uppsats syftar till att få en bild av hur könsfördelningen faktiskt ser ut, i siffror och statistik, samt att hitta förklaringar till varför könsfördelningen är som den är. Det blir här ingen motsättning mellan metoderna då de besvarar olika delar av uppsatsens syfte. Den kvantitativa metoden syftar till att beskriva och den kvalitativa delen till att förstå och förklara resultatet. Metoderna besvarar alltså dels olika frågeställningar men styrker, som sagt, även varandra. Utan den deskriptiva uträkningen finns ingen tydlig grund att utgå ifrån för att motivera intervjuerna vilket innebär att mixed methods är en adekvat metod för att undersöka könsfördelningen samt dess orsaker.

Kvantitativ metod

I den deskriptiva undersökningen räknas könskvoten ut i relation till representation av kvinnor och män, utifrån vem som författat kurslitteratur samt vilka teoretiker som litteraturen fokuserar på, baserat på ett urval av delkurser i teori. Urvalet utgörs av de fyra delkurserna i teori som alla elever läser på Sociologen i Lund. Den inledande teoridelkursen på A-nivå, teoridelkurs 1 och 2 på B-nivå samt den inledande teoridelkursen på C-nivå. Motiveringen av urvalet är att det här syns vilken kunskapsbas som sociologen anser att alla elever ska ha. Representation operationaliseras och mäts i undersökningen genom att se till vilka som skriver kurslitteraturen samt vem som skapat teori som undervisas i.

En uppdelning görs av författare och teoretiker för att skilja på vem som får utrymme att tolka, skildra och kommunicera genom text samt vems teorier som ges utrymme i litteraturen. Genom att undersöka andelen kvinnor och män bland teoretikerna ges möjlighet att urskilja hur könad den sociologiska teoriundervisningen samt dess kanon är vid Lunds Universitet. Genom att undersöka andelen kvinnor och män som författar kurslitteratur är det möjligt att se vem som får presentera kunskap. I uträkningen anges alltså andelen kvinnor bland författare respektive teoretiker. Till exempel när mannen Broady skriver om mannen Bourdieu är andelen kvinnliga författare 0%. Andelen teori av kvinnor är i detta fall även den 0%. Bland de texter som har flera författare eller innefattar ett flertal teoretiker så räknas andelen kvinnor utifrån författarna och/eller personregister i boken/artikeln. Exempelvis om tre författare skrivit en bok varav två är kvinnor och en är man är andelen kvinnor 66 % ($(2/3) \times 100 = 66,666$). I den litteratur där det är två framstående redaktörer så räknas de in i författarspalten då de likt författarna har makt när det gäller vilken kunskap som presenteras i litteraturen. I text som behandlar ett allmänt fenomen så som exempelvis emotionssociologi och belyser olika emotionsteorier räknas andel kvinnor och män ut baserat på litteraturens personregister och om det inte finns så på referenser. Detta görs för att få en tydlig bild

av hur stor andel kvinnliga teoretiker som får utrymme i litteraturen.

Först presenteras de fyra teoridelkurserna i tabeller var för sig där den totala andelen kvinnor räknas ut i relation till tryckt litteratur samt artiklar i uppdelningen författare och teoretiker. En uppdelning av tryckt litteratur och artiklar görs för att textmängden skiljer sig i så stor uträkning att det skulle vara missvisande att räkna med att artiklarna har samma tyngd som den tryckta kurslitteraturen.

För att få veta exempelvis hur stor andel kvinnor som skrivit artiklarna som läses på en kurs räknas antal artiklar samman och delas med den totala andelen kvinnor. Är det exempelvis 3,66 % kvinnor sammanlagt som skrivit artiklar på kursen så delas 3,66 med det totala antalet artiklar, i detta exempel 12 stycken för att sedan multipliceras med 100. På detta sätt får jag fram totala procenten kvinnliga författare av artiklar på kursen vilket i detta exempel blir ca 30,5 % kvinnliga författare ($(3,66/12) \times 100 = 30,5$). På samma sätt görs med teoretiker samt med tryckt litteratur.

För att få reda på hur stor andel kvinnliga författare samt teoretiseringen av kvinnor som litteraturen utgör totalt räknas tabellerna för den tryckta litteraturen och artiklarna samman. Uppdelningen i författare och teoretiker kvarstår. Detta görs genom att ta procenten för andelen kvinnliga författare av tryckt litteratur multiplicerat med totala sidantalet för tryckt litteratur för att få fram X1. (andelen kvinna% x totala sidantalet = x1). Samma görs med artiklarna vilket ger oss siffran för X2.

X1 och X2 delas sedan med totala sidantalet artiklar tillsammans med totala sidor tryckt litteratur. I detta exempel är det 240 sidor artiklar och 679 sidor tryckt litteratur på teoridelkurs 1 på C-nivå. ($(x1+x2) / (240+679) = 0,0781$ (ca 8 % kvinna)). Detta ger ett resultat av den totala andelen kvinnor på hela teoridelkursen, både avseende författare av kurslitteratur, samt hur stor andel teori av kvinnor som kurslitteraturen behandlar. Slutligen läggs uppgifterna i alla tabeller samman i två stora tabeller, för att få veta andelen kvinnor totalt på de fyra kurserna. Artiklar och litteratur först var för sig och sedan sammanräknade enligt principen i exemplet ovan. Detta för att få en bild av hur representationen av kvinnor sammantaget ser ut i den obligatoriska undervisningen i teori. Hur stor andel kurslitteratur som utgörs av tryckt litteratur och hur stor andel som utgörs av artiklar räknas också ut för att få en bild av hur stort utrymme de båda kategorierna har. (se bilaga för alla tabeller och uträkningar)

Validitet och Reliabilitet

Här kommer validitet och reliabilitet att diskuteras i relation till den kvantitativa undersökningen samt kritiska aspekter av uträkningen att framföras.

Uträkningen hade kunnat utföras noggrannare genom att exempelvis räkna totala sidantalet

per artikel för att få en exakt bild av hur många sidor kurslitteratur som författats av kvinnor samt i exakt hur stor utsträckning teori av kvinnor läses. I uträkningen tillskrivs alla artiklar samma värde och vikt vilket egentligen är missvisande då de varierar en del i längd. Samma invändning kan resas mot uträkningen av den tryckta litteraturen. De böcker som har tillskrivits könskvot baserad på personregister eller litteraturförteckning hade även kunnat gått igenom noggrannare genom att exempelvis räkna antal gånger de olika teoretikerna förekommer för att mäta deras exakta utrymme. Detta hade bidragit med mer exakta siffror och högre reliabilitet (Bryman, 2011).

Ytterligare aspekter som kunnat bidra till en tydligare bild av könsfördelningen och därav höjt validiteten är exempelvis en grundlig undersökning av scheman för att se hur många timmar som tillägnas olika teoretiker. Vilka teoretiker som har mest utrymme på tentamen hade kunnat granskas. De andra delkurserna på sociologen hade också kunnat räknats in i statistiken för att få en bredare och mer allmän bild av hur representationen av kvinnor ser ut på institutionen. Detta hade inneburit att representation av kvinnor och män, vilket jag avser att mäta, hade mätts i ännu högre utsträckning. Validiteten är trots detta relativt hög i undersökningen. Kopplat till att motivet bakom undersökningen främst är att få en ungefärlig bild av hur fördelningen mellan kön ser ut, får jag här tillräckligt med stöd för att undersöka vidare kvalitativt (Bryman, 2011).

En etisk problematik som är kopplat till reliabilitet i undersökningen är friheten jag som forskare tar av att definiera personers könsidentitet genom att kategorisera dem som kvinnor och män. Jag ger inget utrymme för kategorier som ej definierar sig som man eller kvinna utan tillskriver personer kvinnligt eller manligt kön. Detta för att det inte hade varit möjligt att fråga varje person som ingår i undersökningen huruvida de definierar sig som man eller kvinna. Detta betyder ej att det inte kan finnas personer som ingår i min undersökning som motsätter sig den könsidentitet som jag tillskriver dem i arbetet. Med tanke på hur omfattande undersökningen är så tror jag dock att reliabiliteten påverkas minimalt av detta. Om en person har ett kvinnligt kodat namn så tillskrivs personen kategorin kvinna och om det är ett manligt kodat namn så tillskrivs personen kategorin man.

Kvalitativ metod

Här kommer den kvalitativa intervjumetoden att redogöras för. Urvalsprocess, tillvägagångssätt och etik kommer att behandlas under separata rubriker. De kvalitativa intervjuerna syftar till att ge en bild av hur könsfördelningen kan förstås och förklaras. Intervjupersonernas bild och resonemang är viktiga för att få förklaringar till varför könsfördelningen ser ut som den gör idag inom den teoretiska kunskapen som undervisas i på sociologen i Lund.

Urval

Urvalsprocessen riktades in på att fånga upp de personerna som har störst inflytande över obligatoriska teorikurser på A-,B- och C- nivå på den sociologiska institutionen vid Lunds universitet under vårterminen 2016. Det finns en mängd inriktningar och olika val som studenter kan göra på institutionen. Fyra delkurser i teori urskiljer sig så till vida att de läses av alla studenter som läser sociologi på A-,B- och C- nivå. Med ett undantag; på A-nivå skiljer sig distansstudenternas inledande teorikurs från den som läses på plats i Lund. Utöver den avvikelsen är det fyra teoretiska delkurser som alla studenter läser, två av dessa på B-nivå. Personer som ansvarar för den inledande teoridelkursen på A-nivå, teoridelkurs ett och två på B-nivå samt teoridelkurs ett på C-nivå valdes därför ut till intervjuer. Alla tre ställde upp.

Intervjuer

Planen för intervjuerna var att de skulle hållas korta, cirka 20 minuter, och fokusera kring en semistrukturerad intervjuguide med några få men stora frågor (Bryman, 2011, s. 415).

Intervjupersonerna fick information kring formatet innan intervjuerna ägde rum. Det slutade med att intervjuerna blev allt från 45 minuter till 3 timmar långa. Detta berodde på att vi delvis kom ifrån ämnet och hamnade i andra diskussioner samt att intervjupersonerna var mycket grundliga i sina svar. Därför har enbart de delar som behandlar mitt ämne transkriberats.

Två av intervjuerna ägde rum på intervjupersonernas kontor och den tredje började på ett café, som intervjupersonen själv valt, och fortsatte senare på en annan restaurang på grund av att volymen var för hög för att spela in. Alla tre samtalen flöt på väl och stämningen uppfattade jag som genuin och trevlig. Vid de två intervjusituationerna som utspelade sig på intervjupersonernas arbetskontor bedömer jag inte att miljön haft någon större inverkan på intervjuerna. I fallet när vi satt på café/restaurang uppfattade jag även det som att vi hade en hemtrevlig och avslappnad stämning. Givetvis kan jag aldrig veta om intervjuerna hade tagit en annan form om de utspelats sig i en annan miljö vid ett annat tillfälle men jag anser att med de frågor som ställdes och i de miljöer vi befann oss i så är risken för det liten. Alla tre var engagerade i de frågor jag ställde och tog sig tid att svara ordentligt och utförligt vilket jag är mycket tacksam för då det gav mig mycket material att arbeta med.

Etisk diskussion

I inledningen av intervjuerna informerades samtliga tre intervjupersoner om att deras namn ej kommer att skrivas ut i texten och att deras person ej kommer att kopplas direkt till citat. Det är

dock lätt att lista ut vilka personerna är för en som är insatt i institutionen och vet vilka som undervisar på de nämnda teorikurserna. Det är alltså lätt att ta reda på vem som citeras i uppsatsen. Därför beslutades i samtycke med intervjupersonerna att de har fått möjlighet att läsa uppsatsen innan den publicerats. De får på så vis en möjlighet att säga till om de anser att något citeras felaktigt, att deras uttalanden kopplas till fel sammanhang eller om de vill tillägga något i efterhand för att förtydliga. Intervjupersonens möjlighet att vara medskapande i bilden av sig själv har även ett värde då mina tolkningar av deras utsagor kan vara felaktiga. Tanken med anonymiseringen är att min uppsats inte syftar till att peka på vem som uttrycker vad utan att fånga upp vilka tankegångar personer med stor erfarenhet inom ämnet har. Anonymitet möjliggör även en friare kommunikation, trots att intervjupersonerna talar utifrån sin yrkesroll är tanken att ämnet kan vara känsligt och att anonymitet då bidrar till en större trygghet för intervjupersonerna att tala fritt utan att känna sig trängda och oroliga för konsekvenser.

RESULTAT OCH ANALYS

I denna del av uppsatsen kommer resultaten från den deskriptiva undersökningen att redovisas följt av intervjupersonernas förklaringar och resonemang kring könsfördelningen. Avslutningsvis kommer resultat och intervjuer att analyseras med stöd i tidigare forskning samt teori. De tre frågeställningarna besvaras här löpande var för sig. I presentationen av materialet samt vid utformandet av frågeställningarna har jag valt att försöka ge ett separat utrymme för intervjupersonerna och deras bilder av fenomenet samt deras svar på hur och varför det ser ut som det gör. Då det är jag som har intervjuat intervjupersonerna och styrs av min teori har jag påverkat diskussionen genom att utforma intervjun och i den delen av analysen där deras resonemang skildras har jag valt vilka citat som ska återges. Därav är jag i högsta grad medskapande till bilden av intervjupersonerna men jag har ändå valt att försöka skildra dem och deras perspektiv i ett separat kapitel för att sedan analysera allt material från ett utomstående perspektiv i min slutanalys. I slutanalysen kopplas även mitt empiriska material till tidigare forskning och analyseras med hjälp av de mekanismer som presenteras i teorikapitlet.

Beskrivande resultat

Här kommer de viktigaste resultaten samt den viktigaste tabellen från den kvantitativa undersökningen att redovisas. Frågeställning 1. besvaras i detta kapitel. Samtliga resultat, tabeller samt litteraturlistor över alla artiklar och böcker som ingår i undersökningen finns i bilaga 1 och 2.

Skillnad på artiklar och tryckt litteratur

En viktig del av resultatet är hur stor skillnad det är på artiklar och tryckt litteratur i textmängd. Slås de fyra delkurserna samman så utgörs sammantaget all kurslitteratur av ca 23 % artiklar och 77% tryckt litteratur. Tonvikten är alltså på den tryckta litteraturen. I undersökningen har artiklarna räknats med, dels var för sig och dels i kombination med övrig litteratur. Detta främst för att räkna in alla teoretiker som studeras. Viktigt att ha i åtanke är dock denna skillnad. Artiklarna är dessutom inte alltid obligatorisk läsning var för sig och för varje student utan utgör inte sällan ett komplement till tryckt litteratur. Det är främst i artiklar som kvinnliga författare och teoretiker ges utrymme. Om vi ser på resultaten från sammanslagningen av all litteratur så är teori av kvinnor i den tryckta litteraturen ca 13% och i artiklarna ca 35 %. Det är en slående skillnad. Om vi ser till den första teorikursen på C-nivå så är där 0% kvinnor i den tryckta litteraturen men ca 26 % teori av kvinnor och ca 30 % kvinnliga författare bland artiklarna. Genom sammanräkningen framgår det att vissa specifika manliga teoretiker har stort utrymme. Pierre Bourdieu, Karl Marx, Max Weber, Emile Durkheim och Hartmut Rosa är teoretiker som förekommer vid upprepade tillfällen. Här kan kanon urskiljas.

De fyra delkurserna var för sig

Delkurserna undersöktes både var för sig och sedan i relation till varandra. På första delkursen i teori på A-nivå utgjorde litteratur och teori av kvinnor ca 24 % av det sammantagna kursunderlaget, artiklar och tryckt litteratur hopräknat.

På första delkursen i teori på B- nivå var andelen kvinnliga författare ca 44% och andelen teori av kvinnor ca 46 % vilket är de högsta noteringarna som förkommer i undersökningen. I kursen är ca 68 % av artiklarna skrivna av kvinnor medan siffran för den tryckta litteraturen endast är ca 33%. När resultaten räknas samman blir siffran därför förhållandevis hög. I den andra teorikursen på B-nivå är inga kvinnor representerade. Det framgår av schemat att det undervisas i ett par artiklar vilka ej är upptagna i listan över kurslitteratur. De har därför inte kunnat räknas in i undersökningen då de ej får utgöra grund för tentamen. Den andra teorikursen på B-nivå har den lägsta andelen kvinnor av den fyra delkurserna i undersökningen.

På teorikursen på C-nivå är det sammantagna resultatet att ca 8 % av kursunderlaget skrivs av kvinnor eller behandlar teori av kvinnor. Här finns heller ingen tryckt litteratur av en kvinnlig författare eller någon tryckt litteratur som behandlar teori av en kvinna. Om artiklar inte medräknats i resultatet hade även teorikursen på C-nivå haft 0 % kvinnlig representation. Resultaten för varje delkurs är mycket låga när det gäller det utrymme kvinnor får. Enbart en kurs uppnår möjligen de siffror som institutionen angett som tumregel för könsfördelningen: 40% -60%.

Sammantaget resultat för de fyra delkurserna

För att få en bild av vilken sociologisk kunskapsbas elever som läser alla de fyra obligatoriska delkurserna får så räknades de samman nedan. Tabellen visar andelen tryckt litteratur som är skriven av kvinnor eller som handlar teori formulerad av kvinnor sammanlagt i allt kursunderlag.

Tryckt litteratur - A delkurs 1: teori, B teori:1 + 2, C Teori 1. Sidantal: Ca 3020 sidor

Författare:	Teoretiker:
Bauman = 0 % kvinna	Bauman = 0 % kvinna
Redaktörer: Edling, Liljeros= 0 % kvinna	Teoretiker: 20% kvinna
Southwood= 0 % kvinna	Southwood= 0 % kvinna
Wettergren= 100 % kvinna	Referenser= 42 % kvinna
Durkheim = 0% kvinna	Durkheim = 0% kvinna
Bourdieu = 0% kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Marx= 0% kvinna	Marx= 0% kvinna
Hochschild = 100% kvinna	Hochschild = 100% kvinna
Wallerstein= 0 % kvinna	Wallerstein= 0 % kvinna
Engdahl, Larsson = 0% kvinna	Personregister: ca 16 % kvinna
Broady = 0% Kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Eriksen, Wiegård = 0% kvinna	Habermass = 0% kvinna
Parkin = 0% Kvinna	Weber = 0% kvinna
Rosa = 0% kvinna	Rosa = 0% kvinna
Summa: Ca 14 % kvinna	Summa: Ca 13%

När artiklarna räknas ihop i en likadan tabell och sedan räknas samman med den tryckta litteratur, enligt beskrivning i metodkapitlet, blir siffrorna högre då andelen kvinnliga författare bland de sammanlagda artiklarna är betydligt högre än i den tryckta litteraturen. I artiklarna är det 39 % kvinnliga författare och 35% teori som behandlar teori av kvinnor. När den tryckta litteraturen räknas samman med artiklarna blir det sammantagna resultatet att ca 20 % av litteraturen författats av kvinnor och att ca 18 % av kurslitteraturen behandlar teori av kvinnor. Trots institutionens riktlinjer som säger att litteraturens könsfördelning ska vara 40%-60% blir resultatet att kvinnor författar ca 20 % av kurslitteraturen och att teorier av kvinnor får ca 18 % av utrymmet. Detta är långt ifrån målsättningen. Alla delkurser i undersökning utom en har dessutom lägre siffror än 20 %. Hur kan detta resultat förstås i relation till institutionens riktlinjer och målsättning? Vad har intervjupersonerna för bild av könsfördelningen och vilka förklaringar ger de? Detta följs upp i nästa kapitel.

Intervjupersonernas bild

I detta kapitel kommer intervjupersonernas tankar kring utformandet av teorikurser i sociologi på Lunds universitet med fokus på kön att skildras. Kapitellet delas in i fem centrala teman; om att utforma en teorikurs, skillnad på teori och teori, självbild, status och förändring. *Vilka förklaringar ger personer med inflytande över kurserna bakom val av teoretiker och litteratur i relation till kön?* Denna fråga syftar detta kapitlet till att besvara. Som nämnts tidigare kan jag omöjligen skildra intervjupersonerna objektivt men jag kommer här att försöka att vara så neutral som möjligt och låta deras röster tala även om återgivandet av intervjuerna givetvis alltid sker i min tolkning. Det är trots detta viktigt att låta deras svar och resonemang tala i ett eget kapitel då de utgår ifrån sina erfarenheter av att utforma kurser och hur detta görs med tanke på könsfördelning. Senare kopplar jag vidare till teori och tidigare forskning. I kapitlet benämns intervjupersonerna som IP1, IP2 och IP3. IP står här för intervjuperson.

Om att utforma en teorikurs

I inledningen av intervjuerna så frågade jag intervjupersonerna om och i sådant fall hur de tänker kring kön, när de väljer litteratur och teori vid utformandet av en teorikurs. IP2 svarade att: *”Jag tänker överhuvudtaget inte ett dugg på det. Därför att 98 % av alla betydande sociologer är män”*. IP1 var medveten om att det finns *”vissa krav på att man ska ha en viss andel kvinnliga och manliga.”* IP1 är alltså medveten om de tumregler som institutionen har för kurslitteratur. Tumreglerna är något som IP1 har i åtanke när kurslitteratur väljs till kurser. Resonemanget fortsätter:

”IP 1:- Det har man ju med sig när man sitter och väljer och det är väldigt irriterande. För att nu måste jag tänka på att jag inte väljer fel författare även om man tycker att en bok är jävligt intressant och relevant så får jag inte ta med den för att den är skriven av fel författare.

Jag – alltså att den är skriven av en man och att det redan är många män tillexempel?

IP1 - Så kan det vara ja, precis. Som ett exempel.”

IP1 uppfattar tumreglerna som delvis en begränsning då de ibland står i vägen för val som IP1 gärna hade gjort när det gäller val av teoretiker till vissa delkurser. IP3 svarar att utformandet av kurser: *”Har en liten egen logik nämligen därför att sociologen avknoppar ämnen som skapas här (på sociologen). Ett exempel på just en sådan avknoppning är genus”*. Genusperspektivet fick enligt IP3 större utrymme på sociologen förr. *”Det finns ju kvinnor som har andra perspektiv också. (...) Det är inte så enkelt. Som kanske inte du skulle gilla. Så det är inte bara det kriteriet.”* IP3 understryker

här att kön inte utgör den främsta måttstocken i valet av teoretiker då kön i sig inte garanterar ett riktigt perspektiv. Utvecklingen av sociologin som ämne samt omorganisering av Lunds universitet har, enligt IP3, delvis bidragit till att teori som tidigare fick stort fokus idag mer utgör ett perspektiv på teorikurserna:

”Det försvinner ju inte såklart men om man ska se någon sorts landskapsförändringar så har det med utdiferentieringen att göra, specialiseringen alltså, som förklarar nog en hel del vad som händer och vad som inte händer”

Det finns många samverkande faktorer som bidrar till hur kurserna utformas enligt IP3 så som den kontext sociologin befinner sig i. När universitetet specialiseras och ämnen delas upp i mindre specialiserade områden, efter dess riktning, så hamnar mycket av den teori vilken förr var främst sociologisk på andra institutioner där ämnet som de teorierna behandlar är profilen. IP3 anser att det var bra förr och att förändringen har varit delvis negativ: *”Jag gillade den ordningen det var ganska gediget”*. IP3 igen: *”Jag har svårt att gå förbi de här som Nancy Fraiser, Benhabib och så finns det flera stycken fler. Och Dorothy Smith är gammal och klassisk”*. IP3 talar här om olika kvinnliga teoretiker som har studerats på intuitionen och en del som fortsatt studeras även efter att ämnet avknoppats. IP3 försätter resonemanget kring val av teori samt utvecklingen av sociologin: *”Vem och hur man väljer. För det (sociologin) är inkluderande som en kulturföreteelse. Samtidigt är vi ju inte fria från specialiseringen och ut-differentieringen på den institutionella nivån. Vi drabbas av den”*. IP3 ger åter uttryck för att utformandet av sociologin påverkas av yttre faktorer vilket innebär att den utformas i en kontext som inte är helt fri. IP2 skildrar en problematik med att plocka in kvinnliga sociologer i undervisningen i klassisk sociologisk teori:

”För 10-15 år sedan så hördes det ofta att studenterna sa ”varför har ni inga kvinnor, varför har ni bara dessa gamla gubbar?” och sedan tyckte vi att vi fick rätsida på det. Lika lite som att man spelar Mendelssohns systems pianostycken /.../ Men vi kan inte ta dom även om dom skulle ha gjort någonting, nu har dom inte gjort det /.../ Så spelar det ingen roll. Därför att hur bra det än är så har det inte haft någon inverkan. Och vi ska ändå titta på vilka tankegångar som följs åt och vem som tar upp dom. Och vi kan inte uppfinna så att säga eller hitta. Det går inte därför att då ljuger vi rent historiskt.”

IP2 ger i citatet ovan uttryck för ett problem med att ta upp kvinnor i undervisningen som inte fått utrymme genom historien, på grund av att de inte fick tillträde till akademien under den perioden, har de inte haft inverkan på utformandet av den klassiska sociologin. IP2 anser att det är missvisande att räkna in teoretiker som inte haft någon inverkan på den klassiska sociologin i undervisningen i klassisk sociologi och därmed lära ut kunskap som om den haft en inverkan. Den

klassiska sociologin har skapats av män vilket är svårt att ändra i efterhand, enligt IP2. IP1 säger: *”Nog för att det fanns en del kvinnor som höll på med sociologi i början på 1900-talet men de var väldigt få och de var framförallt väldigt få för att de hade inget tillträde till universitetet.”* Det är enligt IP1 en brist på teori av kvinnor, historiskt sett, därför att de ej fick tillträde till universitetet. Detta är ett skäl till att det är svårt att skapa en jämn representation av män och kvinnor inom undervisningen i klassisk sociologi, enligt IP1.

I detta stycke har intervjupersonerna gett uttryck för svårigheter med att studera teori av kvinnor på samma nivå som män i den sociologiska teoriundervisningen. Dels för att det finns en avsaknad av kvinnor, historiskt sett, som skrivit teori. Detta då de ej fick verka inom akademien under sin samtid. I de fall när vi idag vet att det funnits kvinnor som skrivit sociologiska teorier samtidigt som ”klassikerna” är det fortfarande så att de inte haft någon inverkan på den klassiska teorin då de ej erkändes av sin samtid. Vilket gör deras relevans för klassisk sociologisk teori liten, enligt intervjupersonerna. Även den kontext i vilken sociologin ingår diskuteras som en faktor som påverkar hur kurser utformas. Endast IP1 gav uttryck för att vara medveten om de tumregler som gäller för val av kurslitteratur vilket är något som IP1 förhåller sig till i de fall då IP1 medverkar i utformandet av en delkurs i sociologisk teori.

Skillnad på teori och teori

I samtliga intervjuer kom vi in på ”klassikerna” och dess betydelse för sociologin.

Intervjupersonerna menade att då mycket modern sociologi utgår ifrån ”klassikernas” teorier så är de ständigt aktuella. I en diskussion om ”klassikerna” säger IP1 att det finns motiv för att sociologiundervisningen i klassisk sociologi ser ut som den gör idag:

”Klassisk sociologi är Tönnis, eller möjligen Tönnis föresten, det är Simmel och det är Weber, Durkheim och Marx. /.../ och det finns vissa skäl för att de här faktiskt är viktigare än andra och sådär. Viktigare än många andra män. viktigare än många andra kvinnor vid den här tiden därför att dom gjorde studier som har blivit tongivande och som är mer avancerade begreppsligt.”

Detta är ett resonemang som återkommer i intervjuerna. ”Klassikernas” helhetsperspektiv, inverkan på ämnet och komplexa teorier gör dem viktiga för sociologin och bör därför fortsatt studeras enligt intervjupersonerna. *”Vi läser inte gubbar för att läsa gubbar utan det är för att den kritiska måttstocken kan ha en relevans för hur vi förstår samhället nu.”* IP3 anser att den måttstock som de mäter samhället med motiverar att ”klassikerna” även i fortsättningen bör studeras. IP2 uttrycker en problematik kring teoribildning av kvinnor när det gäller val av ämne:

”Jag är bekymrad över de oerhört konventionella valen som kvinnor ofta gör när de väljer ämnen. Det är mycket familjesociologi, det är mycket äktenskap, vänskap, det ligger på relationsnivån osv. Och det kan väl vara intressant men man gör sig faktiskt ingen riktig tjänst om man går in och bara tittar på detta. Därför att det är inte där genombrotten kommer”

Kvinnors val av forskningsområden antyds i citatet stå i vägen för deras plats i teoribildningen.

IP3 uttrycker upprepade gånger att många kvinnor, som förr var aktiva på sociologen, nu har starka roller på andra intuitioner där ämnen de studerar är mer framträdande, som genus.

”Jag har inga empiriska bevis för detta men jag tror att just sociologisk teori. Det är nog så att den befolkas mest av män.” IP1 tror att det finns en viss ojämn representation inom den sociologiska teoribildningen vilken i sin tur kan bidra till att män läses i större utsträckning än kvinnor.

Intervjupersonernas bild av ”Klassikernas” roll i sociologin är positiv. Det perspektiv och de komplexa teorier de bidragit med är något som anses viktigt att läsa. IP2 är orolig över de ämnesval som kvinnor gör inom sociologin och tror att detta möjligen hämmar deras plats inom teoribildningen.

Självbild

Här följer intervjupersonernas resonemang kring sociologin och sociologen i Lund gällande jämställdhet och kön. Jag gav under intervjuerna uttryck för min förförståelse av den teoretiska undervisningen i sociologi på Lunds universitet, som mansdominerad, i relation till teoretiker som läses. Min bild är att en kanon baserat på manliga teoretiker presenteras för studenter. IP1 Svarar:

”Det är fel. Mycket snabbt kanske man kan få det intrycket alltså om man tittar på sociologin från år noll och fram tills nu så är det ju såklart så va att det finns betydligt fler män. Det i sin tur återspeglar männens dominans i samhället och det återspeglar männens dominans inom universitet och högskolan. Men utvecklingen är ju samtidigt lika klar där va att det håller på att jämnas ut”

IP1 ger uttryck för att det skett en förbättring inom ämnet när det gäller kvinnors utrymme och argumenterar emot att sociologin skulle präglas av en manlig närvaro och en kvinnlig frånvaro.

Även IP3 argumenterar emot att sociologin skulle ha en manligt dominerad kanon: *”I sociologin om det finns en kanon så är det nog helheten. Och den kanon kan man se på olika sätt. För det är mångparadigmatiskt”*. IP3 anser däremot till skillnad från IP1 att utvecklingen delvis har gått bakåt de senaste 10-15 åren vilket IP3 kopplar till organisering av ämnet på en institutionell nivå. IP3 tror trots detta att det finns fler kvinnor inom sociologin än inom många andra institutioner och anser att

det kvinnliga perspektivet är fortsatt väl representerat:

”Det har väl ändrats såtillvida att det sprängs in mera nu, mer eller mindre, mer både med kvinnliga författare och det perspektivet på de olika delkurserna. Och de jag nämnde finns med i rätt stor utsträckning om man jämför med på vissa andra institutioner misstänker jag”

Jag uppfattar dels en positiv bild av jämställdheten inom sociologin hos IP1 och IP3. Främst med fokus på praktiken. IP1 säger: *”Hela vägen på sociologen här på Lunds Universitet så tror jag att det ligger ganska jämnt. På alla nivåer från professorer till doktorander. Det tror jag.”* IP2 ger däremot en annan bild av institutionen: *”Det finns fortfarande mycket fler manliga professorer och sådär va, vilket väl också har att göra med att väldigt många kvinnor fortfarande inte är uppfostrade till att göra karriär.”* Här skiljer sig uppfattningarna. IP2 kopplar även fenomenet till samhället i stort vilket anses ha en viktig roll för att skapa en mer jämställd akademi.

Ett resonemang som återkommer i intervjuerna är en jämförelse mellan sociologen och andra institutioner i Lund. *”Den som var minst jämställd det var genus. Det var nästan bara kvinnor.”* Säger IP3. I en sådan jämförelse så anses sociologin vara mer jämställd.

”Men det är just det typiska. Om du läser en kurs i genus så finns där kvinnor och det är det omvända problemet därför att när man gör det så finns det i de flesta fall bara kvinnliga författare för att de anses ha något att säga om genus och det är naturligtvis lika snett.”

IP1 riktar här en liknande kritik mot den egna institutionen som IP3 gör mot genusinstitutionen. IP1 ställer sig även kritisk till hur kvinnor ibland läses på kurser för att det ska finnas en kvinnlig representation: *”framförallt så dyker Hanna Arendt upp och hon blir nästan alltid en sådan där alibi liksom. Vi måste ha med en kvinna och såhär.”* Kravet på att det ska läsas litteratur av både män och kvinnor gör att valen av teoretiker ibland känns lite tvingade, enligt IP1.

Intervjupersonerna ger här uttryck för lite olika bilder av sociologin. IP1 och IP3 håller inte med mig om att sociologin är ett ämne där män får mycket mer utrymme än kvinnor. Sociologin är enligt dem inkluderande som ämne och innefattar många perspektiv och teorier. Det framkommer en kritik mot att kvinnor främst läses i genuskurser och då ofta enbart vilket är lika skevt, som att enbart läsa män, enligt intervjupersonerna. I relation till Sociologens praktiska verksamhet så finns det dels en bild av att sociologen är jämställd i relation till andra institutioner men även IP2s bild av att det är fler män på institutionen än kvinnor, på viktiga positioner. När jag ser till anställningsregistret på Sociologiska institutionen visar det sig att fördelningen mellan män och

kvinnor i praktiken är betydligt jämnare än i den teoretiska undervisningen. På professor-nivå är fördelningen 4 kvinnor och 6 män av totalt 10 anställda och bland lektorer är fördelningen 10 kvinnor och 12 män av totalt 22 anställningar. Bland doktoranderna är kvinnor sedan överrepresenterade med 9 anställningar mot 5 män (Lunds Universitet, personalstatistik, 2016). Institutionen är alltså i praktiken betydligt mer jämställd än den undervisningen som bedrivs.

Status

I intervjuer med IP2 och IP3 så kommer vi in på resonemang som rör sociologins status. IP3 talar om att sociologins status har sjunkit successivt, med tiden, dels sedan den förlorade sin starka roll som verktyg för välfärden samt sedan den blev mer inkluderande som ämne. Med inkluderande menas här att sociologin tar in fler och fler perspektiv i den teoretiska delen, enligt IP3.

”IP - Det är nog någon mekanism i sociologins karaktär att det är mångparadigmatiskt, holistiskt, den ut differentieras, det blir konflikter./.../ sociologin har nog tappat sin status på grund av detta.

Jag – pga kvinnorna?

IP - Nej, inte på grund av kvinnorna utan på grund av att det är så många riktningar av sociologin. För det innebär att ämnet utifrån anses vara otydligt. Ett annat ord är ju flum då va. Då brukar jag hävda motsatsen att det är flummigt att tro att verkligheten bara har en uppfattning för det finns faktiskt flera. /.../ Vi lever i ett sånt samhälle nu lite grann att vi tappar där, i status.”

Sociologin anses vara flummig idag för att den släpper in många perspektiv. Detta har fått till följd att sociologin förlorat i status. IP2 har en alternativ förklaring till varför sociologin status idag sjunker:

”Nu håller det på att vända och sociologi håller på att bli ett kvinnligt yrke och psykologi /.../ börjar närma sig en manlig medicinsk identitet. Så könsuppdelningar finns också ämnesvis och det är ju så att, det här måste man våga svälja, att så fort kvinnor tar över en verksamhet så sjunker den som en gravsten./.../ Om män lagar mat så är det något annat och speciellt. /.../ du vet det kom en del vävare från Holland på 1500- och 1600-talen som gjorde fantastiska grejer. Tjejerna passade på att lära sig och gjorde fantastiska grejer men det räknades inte längre som konst. Det hade ingen status längre. Det var inget värde i det. Så fort tjejer tar över. Och vi har inte knäckt den grejen. Den är inte borta.”

Statusen sjunker enligt IP2 delvis i takt med kvinnor inträdande i sociologin enligt samma logik som, enligt IP2, gäller alla områden där kvinnor tar plats.

Sociologins status sjunker enligt IP2 och IP3. Detta kan förklaras av olika anledningar. En

som är viktig i relation till uppsatsens frågeställning är den som IP2 ger av att statusen sjunker med kvinnorna. IP3 är delvis inne på samma spår men talar inte direkt om kön utan anser att det snarare handlar om att ämnet tagit in många spridda perspektiv och därför stämplat som flummigt.

Förändring

I intervjuerna finns det dels en bild av att sociologin, som ämne, är inkluderande och att det är ett ämne som blir jämställt med tiden. Trots detta läses det idag fler manliga teoretiker än kvinnliga, detta är intervjupersonerna överens om. En del möjliga anledningar till detta har diskuterats tidigare i kapitlet. På frågor kring förändring av detta svarade IP1:

”Jag tror ju såhär att när man förändrar sådana här saker tror jag att det är jätteviktigt att ha ganska långsiktiga planer därför att om man tar ett löjligt exempel som nu ska vi i ett ända slag helt plötsligt säga att nu ska vi ha 50 % kvinnor och 50 % män då blir det bara fjantigt. Eller om man säger som såhär. Att om vi ska läsa en kurs i klassisk sociologi och så ska vi ha 50 % kvinnor och 50 % män och det blir ju liksom inte möjligt.”

IP1 uttrycker i citatet en svårighet med att plocka in kvinnor inom klassisk sociologi, i samma utsträckning som män, beroende på avsaknad av kvinnliga sociologer genom historien. IP2 anser att för att förändra könsfördelningen borde kvinnor aktivt agera för att få delad plats med män inom sociologin:

”Jag kan inte tänka mig ett annat sätt att göra det än att tjejer på bred front går in i det vetenskapliga arbetet, på fullt allvar. Tar de svåraste grejerna. Lär sig. Läser på. Brukar allvar. Snor tillbaka hälften. Det är mitt också va. Vi kan tänka filosofisk, vi kan tänka vetenskapsteoretiskt. Vi är precis lika smarta som ni är.”

Men anser även att samhället i stort har en viktig roll för att möjliggöra detta:

”Ja, precis och det tror jag spelar en roll för flickornas socialisering. Vi kan inte bara börja på universitetet och befria tjejerna. Det går inte. Det måste göras innan. Och det måste finnas ett helt samhällsklimat som är annorlunda. Som är jämställt.”

IP2s bild av samhällets roll och akademien skiljer sig delvis från institutionens tumregler där det framstår som att institutionen tar på sig uppgiften att skapa en jämställd kunskapsbas oberoende av övriga samhället.

Sammanfattningsvis framhäver samtliga intervjupersoner att då kvinnor som sysslat med sociologisk teori, historiskt sett, exkluderats ur akademien är det idag svårt att inkludera dessa

kvinnor i teoriundervisningen i klassisk sociolog. Det framträder en bild av att kvinnor och män till viss del arbetar inom olika intresseområden där kvinnor har fått en tydligare roll inom genusforskning idag och därav en minskad roll inom sociologin. Jag upplever att intervjupersonerna har en positiv bild av sociologin, som ett inkluderande ämne vilket har kommit långt inom jämställdhetsarbetet, jämför med många andra institutioner. Det finns en tro på möjligheten att inkludera fler kvinnor i teoriundervisningen men detta är något som dels anses vara en process som tar tid och även något som kräver ett initiativ av kvinnor, som grupp, att ta plats i teoribildningen.

Förklaringar till aktuell kanon – en sammanfattande analys

I detta kapitel kommer materialet från intervjuerna att analyseras med stöd i teori och resultat av den deskriptiva undersökningen som redogjorts för ovan samt knyta an till tidigare forskning. Analysen delas in i sex delar vilka tar upp viktiga teman som fångats upp i intervjuerna och kopplar dessa vidare. Detta kapitel syftar till att urskilja mekanismer som kan bidra till att förklara den rådande ojämställdheten, i den obligatoriska undervisningen i teori, på Lunds universitets Sociologiska institution, med avseende kurslitteratur och de kanoniska teoretikerna. Varför är könsfördelningen så skev och vilka mekanismer kan bidra med att förklara att könsfördelningen inte ens är i närheten av institutionens regler?

Analysen sker från ett utomstående observerande perspektiv där materialet från intervjuerna samt resultatet från undersökningen analyseras. Frågeställning 3. *Vilka ytterligare förklaringar, kan underliggande mekanismer bidra med, till varför könsfördelningen i den teoretiska undervisningen på sociologen i Lund ser ut som den gör?* besvaras i detta kapitel.

Uppfattning om avsaknad av kvinnor som gjort något bra

Intervjupersonernas uppfattning om att kvinnor inte fått möjlighet att bidra till den klassiska sociologins utveckling och därför ej kan läsas i samma utsträckning som män förklarar inte, utifrån Magdalenic's resonemang, varför vi inte ska läsa dessa kvinnliga teoretiker idag när vi har vetskap om dem. Genom att de som exkluderats inte plockas upp i dagens undervisning så kvarstår den vita heterosexuella mannen ständigt som norm för "god teori". Kvinnors närvaro i historien fortsätter vara osynlig (Magdalenic', 2004). Connell (1997) och Parker (2008) visar i sin forskning hur sociologins kanon hela tiden skapas på nytt. Mansdominansen kvarstår, enligt deras resonemang, då patriarkala strukturer delvis genomsyrar sociologin. De belyser möjligheten att istället för att utforma kurser om "sociologins klassiker" kan det undervisas i sociologins historia (Connell, 1997: Parker, 2008). Det finns på så vis en möjlighet att studera den historiska urvalsprocess som skapat

kanon och då en möjlighet för att plocka upp de teoretiker som exkluderats genom historien. I intervjuerna framgår det att det finns ett fåtal kvinnliga teoretiker som anses vara av vikt för sociologin men i relation till de deskriptiva resultaten är deras faktiska utrymme uppenbarligen försvinnande litet. Om den rådande uppfattningen är att kvinnor ej, av olika skäl, bidragit till teoriproduktionen i samma utsträckning som män är antagligen detta en förklaring till varför kvinnor inte läses i samma utsträckning som män idag i den teoretiska undervisningen.

Rangordning av teori

Det argumenteras i intervjuerna för varför ”klassikernas” roll inom ämnet är stor och varför den fortsatt bör vara det. En tolkning jag gör utifrån detta resonemang är att det finns en underliggande uppfattning att kvinnliga teoretiker genom historien inte varit lika komplexa i sina teorier som ”klassikerna”. Argumenten för ”klassikerna” är främst det ”helhetsperspektiv” som de anlägger. Det perspektiv som, enligt Smith (1974), omöjligen kan vara ett ”helhetsperspektiv” då de inte finns några kvinnliga erfarenheter representerade. Magdalenic´ skriver även om det problematiska i att se ”klassikerna” som universella och könsneutrala då deras teorier genomsyras av könsföreställningar. En icke-diskussion av detta, menar Magdalenic´, bidrar till att fortsatt osynliggöra genus betydelse inom sociologin (Magdalenic´, 2004). ”Klassikernas” ohotade roll inom undervisningen gör att de ständigt tar upp plats som hade kunnat tillägnas andra teoretiker. Genom att inte kritiskt studera genus i relation till deras teorier så kvarstår bilden av den manliga objektiva, opolitiska teoribildningen.

Rangordning av forskningsområden som av olika tyngd och komplexitet är genomgående i intervjuerna. I min tolkning av intervjumaterialet så framgår en bild av att kvinnor främst intresserar sig för vissa ämnen och män för andra. Kanoniska teorier som utformats av män framställs i intervjuerna som stora och tongivande för sociologin. Givetvis inte med motiveringen att det är män som skrivit dem. Kimmel beskriver detta som en av två faktorer bakom maskulinitetens osynlighet för män själva. När kvinnor forskar kring kön eller etnicitet rangordnas detta som av mindre vikt och ofta som politiskt. Forskning av män anses vara mer objektiv (Kimmel, 1990). Detta är, enligt Kimmel, en norm, struktur och konstruktion som präglar akademien och inte en sanning. Ingen forskning är, enligt Kimmel, opolitisk eller objektiv utan den rangordnas grundad i normer och värderingar som inom akademien baseras på manlig överordning och en kvinnlig underordning (Kimmel, 1990). Jag tror att om detta ska förändras så krävs ett synliggörande av rådande normer på institutionen. En skarpare kritisk diskussion om föreställningen att vissa teorier är universella och könsneutrala behöver föras inom sociologin.

I min tolkning av intervjuerna är en av förklaringarna, till att kvinnor inte har delat utrymme

med män, att kvinnliga teoretiker har hamnat inom andra institutioner, på grund av en avknoppning av sociologiämnet. Underliggande i detta resonemang urskiljer jag en bild av att kvinnor sysslar med vissa ämnen och män med andra. Många av de teoretiker som lämnat institutionen är, enligt en intervjuperson, kvinnor vilka delvis istället nu är verksamma på genusinstitutionen. Uppfattningen om att kvinnor främst ägnar sig åt ämnen som idag huvudsakligen praktiseras på andra institutioner ser jag som ytterligare ett bidrag till rangordningen av forskningsämnen då kvinnors teorier klassas som något annat än sociologi. Detta bidrar i sin tur till bilden av mannen som norm för sociologin. Det är intressant att se detta i ljuset av Connells (1997) forskning om hur kön och etnicitet utgjorde några av de främsta forskningsämnena, vid sociologins uppkomst, vilka idag inte verkar anses vara främst sociologiska längre. När det dessutom visar sig att det är många kvinnliga anställda fortsatt på institutionen så motbevisar detta att kvinnor inte ägnar sig i samma utsträckning som män åt sociologi.

En patriarkal spiral

Under föregående rubrik fokuserades det på hur teori rangordnas som av olika vikt. Resonemanget följs här upp med en analys av hur en spiral av patriarkala strukturer möjligen bidrar till en okunskap om kvinnliga teoretiker. Parkers forskning kring hur män strukturellt fortsätter en tradition av att lyfta andra män inom sociologisk teori kan vara en mekanism bakom intervjupersonernas val av teoretiskt underlag för kurser (Parker, 2008). En intervjuperson har exempelvis uppfattningen att "sociologin befolkas mest av män inom det teoretiska" vilket i sin tur möjligen grundas i den akademiska miljö som intervjupersonen själv har undervisats i. En av intervjupersonerna lyfter en del kvinnliga sociologer och poängterar vikten av deras teorier. Dessa är teoretiker som intervjupersonen säger sig ständigt återkomma till i undervisningen. Vilket mina deskriptiva resultat delvis motbevisar. De kvinnliga teoretikerna har ett försvinnande litet utrymme.

En intervjuperson anser, vilket citerats i tidigare kapitel, att det inte finns många kvinnor som har gjort mycket av vikt för sociologin. Om personer som ansvarar för utformandet av teorikurser har en bild av att kvinnor skapat mindre relevanta sociologiska teorier än män är detta garanterat en mekanism bakom att kvinnor inte läses i samma utsträckning som män på Lunds universitet idag. Om det dessutom finns en uppfattning om att det idag läses mycket teori av kvinnor, är detta problematiskt, då det innebär ett osynliggörande av att kvinnor inte läses i någon större utsträckning, vilket min undersökning visar.

Det är problematiskt att kvinnliga teoretiker inte inkluderas i undervisningen i större uträkning än de 10%-20 % de utgör idag. Parkers forskning kring sociologins patriarkala struktur bidrar här med en möjlig förklaring till varför könsfördelningen ser ut som den gör. Enligt Parker

innefattas sociologisk teoriundervisning i en patriarkal struktur vilket i sådant fall kan påverka valet av kurslitteratur och teori (Parker, 2008). Denna spiral av patriarkala strukturer bidrar till att ständigt konstruera och reproducera den normativa bilden av mannen som den ”goda sociologen” (Magdalenic’, 2004).

Osynliggörande

Två av intervjupersonerna argumenterade emot att den sociologiska kunskapsbasen skulle vara mansdominerad. Den ojämlika könsfördelningen som exciterar är, enligt min tolkning av det resonemanget, för dem osynlig. Kimmels teori om maskulinitet är här intressant att se till (Kimmel, 1990). Intervjupersonerna ser, sett från mitt utomstående perspektiv, inte den manliga hegemoni som från min position är tydlig. IP3 berättar om ett flertal kvinnliga teoretiker som har studerats eller studeras på teorikurser på sociologiska institutionen så som Senay Benhabib, Dorothy Smith och Hanna Arendt med flera. De visar sig i sin tur utgöra en försvinnande liten del av undervisningen. Båda intervjupersonerna tror att sociologen i Lund har kommit betydligt längre, inom arbetet med att släppa in kvinnor i teoribildningen, än andra institutioner på Lunds universitetet. Den oriktiga självbilden av sociologin bidrar till att osynliggöra betydelsen av kön (Magdalenic’, 2004). Om ojämlikheten inte uppfattas av personer med makt över undervisningen, inom institutionen, bidrar detta i förlängningen antagligen till att det inte sker ett aktivt arbete för att skapa en mer jämställd teoriundervisning.

En intervjuperson talade mycket om perspektiv och tycker inte att sociologin har en kanon i klassisk bemärkelse utan anser att sociologin är inkluderande som vetenskap. Kate Reeds forskning som visar att kanon kan urskiljas ur den kurslitteraturen som undervisas i motsäger detta (Reed, 2006). Då kurslitteraturen vid Lunds universitetet till betydande del baseras på teori av män, närmre 86 %, av den sammanlagda tryckta litteraturen behandlar teorier av män. När jag använder mig av Reeds tillvägagångssätt så syns det tydligt vilka teoretiker som ses som kanoniska på institutionen genom att titta på kurslitteraturen. En handfull män finns representerade ett flertal gånger i de olika obligatoriska delkurserna i teori vilket måste betyda att institutionen anser att de är av stor vikt för sociologin. Intervjupersonen som var medveten om de tumregler som finns gällande könsfördelningen visade sig inte förhålla sig till dessa, om en ser till resultaten av den deskriptiva undersökningen. Jag tolkar i dessa fall en ovilja att se sociologins kunskapsbas och utbildning som exkluderande eller patriarkal. Detta bidrar i sin tur till osynliggörande av kön vilket hämmar den förändring som Smith (1974) argumenterar för (Kimmel, 1990: Smith, 1974).

Syn på förändring

I intervjuerna så diskuterades huruvida förändring är möjlig och i så fall på vilket sätt. Olika alternativ diskuterades i intervjuerna kring hur kvinnor kan ges större tonvikt i teoriundervisningen. En intervjuperson säger att en drastisk förändring inte är möjlig. Denna uppfattning hämmar förändringen i sig. Som nämns i *tidigare forskning* så har vi idag stor vetskap om kvinnors verk genom historien vilka hade kunnat inkluderas direkt (Connell, 1997:Parker, 2008) Ett argument som möjligen försvårar detta är brist i kurslitteratur som behandlar kvinnliga historiska teoretiker. Detta är dock inget resonemang som någon av intervjupersonerna nämner. När det kommer till modern sociologi borde det, med intervjupersonernas argument, inte vara några svårigheter att jämna ut den ojämlika könsfördelningen. De teoridelkurser som ingår i undersökningen är dessutom inte kurser i renodlad ”klassisk sociologi” och borde inte hindras av kvinnors obefintliga plats genom historien utan kunna leva upp till en jämn könsfördelning.

En intervjuperson hade en tanke om hur kvinnor, som grupp, bör agera för att få delat utrymme med män. Intervjupersonen tror att om kvinnor ska få delat utrymme med män måste de agera för att ta plats. Ta för sig. En uppfattning som delvis Smith (1974) delar. Kvinnor har dock genom historien försökt slå sig in i sociologin men successivt exkluderats, enligt Connells forskning, detta har alltså visat sig vara otillräckligt för att nå en jämställd kunskapsproduktion (Connell, 1997). Det verkar finnas något som motarbetar inkluderandet av kvinnor i sociologins kanon som inte handlar om kvinnors svaghet eller styrka som grupp.

”Statusen sjunker med kvinnorna”

En mekanism som möjligen i, det dolda, motarbetar att teori av kvinnor får större utrymme inom sociologin är den förlust i status som riskerar att blir följd. Sociologin har enligt intervjupersonerna redan tappat i status vilket antagligen inte är positivt då det i längden skulle kunna få negativa konsekvenser. Risken att statusen sjunker med kvinnors lika utrymme är dock något som institutionen säger sig vara villiga att riskera då de har satt upp riktlinjer som understryker vikten av att inkludera kvinnor.

En av intervjupersonerna ser att en möjlig anledning till att sociologins status idag sjunker kan vara för att kvinnor successivt får mer och mer utrymme inom ämnet vilket i sin tur bidrar med att ämnet sjunker i status. Om sociologin blir kvinnligt-kodad finns risken att den sjunker i status på liknande vis som exempelvis sekreteraryrket gjort (Acker. 2011: Selberg 2011). En undermedveten aktion mot att förlora i status kan vara att hålla kvar de manliga teoretikerna och inte inkludera kvinnliga teoretiker i sociologins kanon.

Det framgår som att ett samspel av olika mekanismer bidrar till den ojämna

könsfördelningen som idag råder inom den sociologiska teoribasen på Lunds universitet. Könade föreställningar om sociologers intresseområden och rangordning av forskningsområden är två. Den patriarkala spiral som skapat en uppfattning om avsaknad av kvinnor med relevans för klassisk sociologi är en annan. Osynliggörandet av den manliga normen för ”god teori” är en fjärde mekanism. Synen på förändring är ytterligare en möjlig förklaring till att fördelningen inom sociologi undervisningen i Lund kvarstår. Den sjunkande statusen, kopplat till kvinnors intåg, kan även vara en undermedveten mekanism som motverkar att kvinnor släpps in på samma nivå som män inom den kanoniska teoriundervisningen.

SLUTORD

Här kommer mina reflektioner efter avslutat arbete kring vad som hade kunnat gjorts bättre och annorlunda att redogöras för. Jag kommer sedan att bana väg mot framtida forskning samt redovisa min slutsats.

Som tidigare framförts i uppsatsen hade den statistiska uträkningen kunnat vara mer heltäckande och noggrannare genomförd. Det hade varit intressant att i undersökningen inkludera lektionsplaner, scheman, tentamen och även resterande delkurser på A,B och C nivå för att få ett bredare material med en tydligare bild av representationen. En tanke är att om detta gjorts så finns risken att den redan låga siffran på kvinnlig representation på ca 20 % hade sjunkit ytterligare. Exempelvis undervisas på en av delkurserna, vid ett lektionstillfälle, om ett antal artiklar av kvinnliga teoretiker medan Weber tilldelas ett helt föreläsningstillfälle, enbart baserat på sin teori. Det finns alltså ytterligare sätt att mäta fenomenet representation, än att mäta könskvoten i relation till litteratur, vilket hade varit intressant att tillföra undersökningen. Bland bakgrund hade det även kunnat inkluderas andra kvantitativa undersökningar av kursunderlag i relation till exempelvis kön och representation för att ha siffror att jämföra resultatet med samt relatera resultatet mot.

Framtida forskning som kan bidra till mer kunskap om ämnet är ytterligare kvantitativa uträkningar med fler variabler för representation inräknade, som nämns ovan, samt ytterligare intervjuer med personer på institutionen för att få fler perspektiv och förklaringar till hur utformandet av kurser går till. Intervjuer med personer som undervisar i exempelvis metodkurser eller på kurser som klass, kön och etnicitet hade varit spännande att tillföra för att få ytterligare perspektiv. En intervju med studierektorn som har en tung beslutsfattande roll hade även kunnat bidra med ytterligare förklaringar av fördelningen. Institutionsstyrelsen hade varit spännande att tala med. En undrar ju hur ofta delkurser anmäls till dem när de bryter mot tumreglerna? Och vilka följer detta faktiskt får. Skillnaden på empiriker och teoretiker kopplat till kön hade varit spännande att inkludera i framtida forskning för att tillföra ytterligare en aspekt. Då sociologen är

mer jämställd i praktiken än i undervisningen vore det intressant att fortsätta att utreda varför detta inte avspeglar sig i undervisningen. Det hade även varit intressant att jämföra den Sociologiska institutionen med andra sociologi institutioner för att se hur resultaten ter sig i relation till dem. Min uppfattning är att detta skulle bidra med ännu fler perspektiv och siffror vilket i sin tur kan bidra till att ytterligare belysa fenomenet och förhoppningsvis skapa förändring.

Tesen som inledde uppsatsen att ”Den obligatoriska teoriundervisningen som bedrivs på Lunds Sociologiska institution krockar med institutionens samt samhällets politiska jämställdhetsmål” visade sig stämma i avseendet att andelen kvinnor som läses samt andelen teori av kvinnor som får utrymme i undervisningen är försvinnande liten. Jag har funnit en del möjliga förklaringar till detta vilka presenterats i uppsatsen dels i den del där intervjuerna återges samt i min slutliga analys av de empiriska materialet.

Med tanke på att de delkurser som ingår i undersökningen långt ifrån levde upp till de regler institutionen har formulerat ifrågasätter jag hur stor vikt institutionen faktiskt lägger vid att skapa en jämn könsfördelning. Om institutionen anser att detta verkligen är så viktigt som de utger sig för att tycka hade antagligen inte mina resultat sett ut som dom gör. Jag har ställt frågan varför könsfördelningen på sociologiska institutionen avseende litteratur och teori ser ut som den gör och min slutsats är att institutionen verkar vara dels omedveten om hur det faktiskt ser ut men även ointresserade av en förändring då kurserna fortsätter att utformas utan någon större hänsyn till de egna riktlinjerna. Det verkar vara en institutionaliserad osynlig struktur som gör att könsfördelningen kvarstår vilket är så som strukturer fungerar. Jag har inte undersökt hur och varför den granskning som institutionen gör inte verkar få några konsekvenser men detta hade varit intressant att undersöka närmre. Varför upplever en att den rådande könsfördelningen på institutionen inte ifrågasätts om målet är att den ska vara liten och den är något helt annat? Min uppfattning är att institutionen inte bryr sig till den grad de utger sig för att göra och då blir den givna följdfrågan, varför? Min förhoppning är att denna uppsats kan bidra med en större medvetenhet och vara en del av utvecklingen mot en förändring där teori och litteratur av kvinnor får det delade utrymme med sina manliga kollegor som sociologin behöver.

REFERENSER

Tryckt litteratur

- Acker, Joan (2011). ”Ojämlighetssystem – kön, klass och ras i organisationer” i Selberg, Rebecca & Mulinari, Paula (red.). *Arbete: intersektionella perspektiv*. 1. uppl. Malmö: Gleerup
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Hellum, Merete (2015) ”Jämställdhet som begrepp och politik” i Hedenus, Anna, Björk, Sofia & Shmulyar Gréen, Oksana (red.). *Feministiskt tänkande och sociologi: teorier, begrepp och tillämpningar*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Kimmel, Michael (1990) ”After fifteen years: the impact of the sociology of masculinity on the masculinity of sociology” i Hearn, Jeff & Morgan, David H. J. (red.). *Men, masculinities & social theory*. London: Unwin Hyman
- Magdalenic, Sanja (2004). *Gendering the sociology profession: Sweden, Britain and the US*. Diss. Stockholm : Univ., 2004
- Magdalenic, Sanja. (2015) ”Sociologins klassiker” i Hedenus, Anna, Björk, Sofia & Shmulyar Gréen, Oksana (red.) *Feministiskt tänkande och sociologi: teorier, begrepp och tillämpningar*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Reed, Kate (2006). *New directions in social theory [Elektronisk resurs] race, gender and the canon*. Thousand Oaks, Calif.: SAGE
- Selberg, Rebecca (2011). ”Service låter som en piga” vårdarbetsplatsens formerande distinktioner” i Selberg, Rebecca & Mulinari, Paula (red.). *Arbete: intersektionella perspektiv*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Artiklar

- Connell R.W. (1997). ”Why is classical Theory Classical?” i *American Journal of Sociology*, volym 102, nr 6.
- Smith E. Dorothy. (1974) ”Women`s Perspective as a Radical Critique of Sociology” i *Sociological Inquiry*” 44, (1) University of Texas Press
- Parker, David. (1997). ”Wiewpoint: Why bother with Durkheim?”, i *The sociological Review* volym 45, nr 1.

Elektroniska resurser

Lunds Universitet (2016) Personalstatistik, Kuben.

<https://a0266.srv.lu.se/diveport#page=a1067>

Regeringen (2016). *Jämställdhet*. Hämtat 20/5-2016:

<http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/jamstallldhet/uppdrag-stodja-jamstalldhetsintegrering-i-statliga-myndigheter-2015-2018.pdf>)

Svenska Akademin. (2014) *Kanon*.

Hämtat 21/5-2016: <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/show.phtml?filenr=1/114/163.html>

Tumregler för beslut om kurslitteratur, (2014). 2016: Lunds universitet. Sociologiska institutionen, studierektor

BILAGA 1.

A-kursen. Delkurs 1.

Tryckt litteratur

sidantal: ca 715

Författare	Teoretiker
Bauman = 0 % kvinna	Bauman = 0 % kvinna
Redaktörer: Edling, Liljeros= 0 % kvinna	Teoretiker: 20% kvinna
Southwood= 0 % kvinna	Southwood= 0 % kvinna
Wettergren= 100 % kvinna	Referenser= ca 42 % kvinna *
Summa: 25% kvinna	Summa: ca 15 %

$$(1/4) \times 100 = 25$$

$$(0,62/4) \times 100 = 15,5$$

$$*(68/160) \times 100 = 42,5$$

Artiklar

sidantal: Ca 290

Författare	Teoretiker
Bauman = 0% kvinna	Bauman = 0% kvinna
Bauman, May =0% kvinna	Bauman, May =0% kvinna
Walter = 0% kvinna	Walter = 0% kvinna
Edling =0% kvinna	Edling =0% kvinna
Engdahl, Larsson = 0% kvinna	Personregister: ca 16 % kvinna
Korkmaz, Gottzen = 50% kvinna	Korkmaz, Gottzen = 50% kvinna
Heidengren, Wittrock = 0% kvinna	Rosa = 0% kvinna
Sassen= 100 % kvinna	Sassen= 100 % kvinna
Simmel= 0% kvinna	Simmel= 0% kvinna
Starrin, Wettergren, Lindgren= 66% kvinna	Referenser = ca 18% kvinna
Svensson= 0% kvinna	Svensson= 0% kvinna
Turkle = 100% kvinna	Turkle = 100% kvinna
Bryan= 0% kvinna	Bryan= 0% kvinna
Edling, Rydberg= 0% kvinna	Udehn= 0% kvinna
Summa: Ca 22,5 % kvinna	Summa: ca 20 % kvinna

*Finns mer material av Sherry Turkle så som intervjuer och föreläsningar på youtube

$$(3,16/14) \times 100 = 22,571$$

$$(2,84/14) \times 100 = 20,285$$

Författare:

$$0,25 \times 715 = 178,75 \text{ (x1)}$$

$$0,225 \times 290 = 65,25 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (290+715) = 0,242 \text{ (Ca 24 \% kvinna)}$$

Teoretiker:

$$0,25 \times 715 = 178,75 \text{ (x1)}$$

$$0,202 \times 290 = 58,58 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (290+715) = 0,236 \text{ (Ca 24 \% kvinna)}$$

B-kursen. Delkurs 1: Teori 1

Tryckt litteratur

Sidantal: ca 800 sidor

Författare	Teoretiker
Hochschild = 100% kvinna	Hochschild = 100% kvinna
Wallerstein= 0 % kvinna	Wallerstein= 0 % kvinna
Engdahl, Larsson = 0% kvinna	Personregister: ca 16 % kvinna
Summa: 33% kvinna	Summa: 38, 6 % kvinna

$$(1/3) \times 100 = 33,333$$

$$(1,16/3) \times 100 = 38,666$$

$$(17/107) \times 100 = 15,887$$

Artiklar

Sidantal: ca 350 sidor

Författare	Teoretiker
Edles, Appelrouth = 50 % kvinna	Marx = 0% kvinna
Zetterberg= 0% kvinna	Durkheim, Weber= 0% kvinna
Deflem= 0% kvinna	Durkheim, Weber= 0% kvinna
Cohen= 100 % kvinna	Cohen = 100% kvinna
Mouffe = 100% kvinna	Mouffe = 100% kvinna
Hallberg = 100 % kvinna	Hallberg = 100 % kvinna
Benhabib= 100 % kvinna	Benhabib= 100 % kvinna
Delanty= 0% kvinna	Delanty= 0% kvinna
Smith= 100% kvinna	Smith= 100% kvinna
Hartsock= 100 % kvinna	Hartsock= % 100 kvinna
Collins= 100 % kvinna	Collins= 100 % kvinna
Summa: 68% kvinna	Summa= 63, 6 % kvinna

$$(7,5/11) \times 100 = 68, 181$$

$$(7/11) \times 100 = 63,636$$

Författare:

$$0,333 \times 800 = 266,4 \text{ (x1)}$$

$$0,681 \times 350 = 238,35 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (800+350) = 0,438 \text{ (Ca 44% kvinna)}$$

Teoretiker:

$$0,386 \times 800 = 308,8 \text{ (x1)}$$

$$0,636 \times 340 = 216,24 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (800+350) = 0,456 \text{ (Ca 46 % kvinna)}$$

B – kursen. Delkurs 2: Teori 2

Tryckt litteratur

Sidor : ca 810

Författare	Teoretiker
Durkheim = 0% kvinna	Durkheim= 0% kvinna
Bourdieu = 0% kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Marx= 0% kvinna	Marx = 0% kvinna
Summa = 0% kvinna	Summa = 0% kvinna

* Artiklar av Mary Douglass och Mauss läses men det står ej i litteraturlistan att artiklar förekommer.

$$(0/3) \times 100 = 0 \% \text{ kvinna}$$

Teoretiker och författare :

$$0 \times 0 = 0 \text{ (x1)}$$

$$0 \times 0 = 0 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (0+0) = 0 \text{ (0 \% kvinna)}$$

C – kursen. Delkurs 1 . Teori.

Tryckt litteratur

Sidantal = 697

Författare	Teoretiker
Broady = 0% Kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Eriksen, Wiegård = 0% kvinna	Habermass = 0% kvinna
Parkin = 0% Kvinna	Weber = 0% kvinna
Rosa = 0% kvinna	Rosa = 0% kvinna
Summa: 0 % kvinna	Summa: 0 % kvinna

$$(0/3) \times 100 = 0$$

Artiklar

Sidantal = Ca 240

Författare	Teoretiker
Di maggio = 0% kvinna	Weber = 0% kvinna
Honneth = 0% kvinna	Weber = 0% kvinna
Foucault = 0% kvinna	Faucault = 0% kvinna
Faucault = 0% kvinna	Faucault = 0% kvinna
Wharton = 100% kvinna	Wharton = 100% kvinna
Tracy = 100 % kvinna	Tracy = 100% kvinna
Niven = 100% kvinna	Niven = 100 % kvinna
Collins = 0 % kvinna	Collins = 0% kvinna
Scheff = 0% kvinna	Scheff = 0% kvinna
Scheff = 0% kvinna	Scheff = 0% kvinna
Humphrey, Ashforth, Diefendorf = 0 % Kvinna	Humphrey, Ashforth, Diefendorf = 0 % Kvinna
Starrin, Wettergren, Lindgren = 66% kvinna	Referenser = ca 18% kvinna
Summa: 30,5 % Kvinna	Summa: 26,5 % Kvinna

$$(3,66/12) \times 100 = 30,5$$

$$(3,18/12) \times 100 = 26,5$$

$$(2/3) \times 100 = 66,666$$

Författare:

$$0 \times 679 = 0 \text{ (x1)}$$

$$0,305 \times 240 = 73,2 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (240+679) = 0,0781 \text{ (ca 8 \% kvinna)}$$

Teoretiker:

$$0 \times 679 = 0 \text{ (x1)}$$

$$0,265 \times 240 = 63,6 \text{ (x2)}$$

$$(x1+x2) / (240+679) = 0,067 \text{ (ca 7 \% kvinna)}$$

Tabeller över sammantaget av kurserna

Tryckt litteratur - A delkurs 1: teori, B teori:1 + 2, C Teori 1. Sidantal: Ca 3020 sidor

Författare	Teoretiker
Bauman = 0 % kvinna	Bauman = 0 % kvinna
Redaktörer: Edling, Liljeros= 0 % kvinna	Teoretiker: 20% kvinna
Southwood= 0 % kvinna	Southwood= 0 % kvinna
Wettergren= 100 % kvinna	Referenser = ca 42 % kvinna*
Durkheim = 0% kvinna	Durkheim = 0% kvinna
Bourdieu = 0% kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Marx= 0% kvinna	Marx= 0% kvinna
Hochschild = 100% kvinna	Hochschild = 100% kvinna
Wallerstein= 0 % kvinna	Wallerstein= 0 % kvinna
Engdahl, Larsson = 0% kvinna	Personregister: ca 16 % kvinna
Broady = 0% Kvinna	Bourdieu = 0% kvinna
Eriksen, Wiegård = 0% kvinna	Habermass = 0% kvinna
Parkin = 0% Kvinna	Weber = 0% kvinna
Rosa = 0% kvinna	Rosa = 0% kvinna
Summa: Ca 14 % kvinna	Summa: Ca 13%

$$(2/14) \times 100 = 14,285$$

$$(1,78/14) \times 100 = 12,714$$

$$*(68/160) \times 100 = 42,5$$

Artiklar: A delkurs 1: teori, B teori:1 + 2, C Teori 1.

Sidantal: ca 880

Författare	Teoretiker
Bauman = 0% kvinna	Bauman = 0% kvinna
Bauman, May =0% kvinna	Bauman, May =0% kvinna
Walter = 0% kvinna	Walter = 0% kvinna
Edling =0% kvinna	Edling =0% kvinna
Engdahl, Larsson = 0% kvinna	Personregister: ca 16 % kvinna
Korkmaz, Gottzen = 50% kvinna	Korkmaz, Gottzen = 50% kvinna
Heidengren, Wittrock = 0% kvinna	Rosa= 0% kvinna
Sassen= 100 % kvinna	Sassen= 100 % kvinna
Simmel= 0% kvinna	Simmel= 0% kvinna
Starrin, Wettergren, Lindgren= 66% kvinna	Referenser = ca 18% kvinna
Svensson= 0% kvinna	Svensson= 0% kvinna
Turkle = 100% kvinna	Turkle = 100% kvinna
Bryan= 0% kvinna	Bryan= 0% kvinna
Edling, Rydberg= 0% kvinna	Udehn= 0% kvinna
Edles, Appelrouth = 50 % kvinna	Marx= 0% kvinna
Zetterberg= 0% kvinna	Durkheim, Weber= 0% kvinna
Deflem= 0% kvinna	Durkheim, Weber= 0% kvinna
Cohen= 100 % kvinna	Cohen= 100 % kvinna
Mouffe = 100% kvinna	Mouffe = 100% kvinna
Hallberg = 100 % kvinna	Hallberg = 100 % kvinna
Benhabib= 100 % kvinna	Benhabib= 100 % kvinna
Delanty= 0% kvinna	Delanty= 0% kvinna
Smith= 100% kvinna	Smith= 100% kvinna
Hartsock= 100 % kvinna	Hartsock= 100 % kvinna
Collins= 100 % kvinna	Collins= 100 % kvinna
Di maggio = 0% kvinna	Weber = 0% kvinna
Honneth = 0% kvinna	Weber = 0% kvinna
Foucault = 0% kvinna	Foucault = 0% kvinna
Foucault = 0% kvinna	Foucault = 0% kvinna
Wharton = 100% kvinna	Wharton = 100% kvinna
Tracy = 100 % kvinna	Tracy = 100 % kvinna
Niven = 100% kvinna	Niven = 100% kvinna
Collins = 0 % kvinna	Collins = 0 % kvinna
Scheff = 0% kvinna	Scheff = 0% kvinna
Scheff = 0% kvinna	Scheff = 0% kvinna
Humphrey, Ashforth, Diefendorf = 0 % Kvinna	Humphrey, Ashforth, Diefendorf = 0 % Kvinna
Starrin, Wettergren, Lindgren= 66% kvinna	Referenser = ca 18% kvinna
Summa: Ca 39 %	Summa: Ca 35 %

 $(14,32/37) \times 100 = 38,702$

$$(13,02/37) \times 100 = 35,189$$

Totala kursunderlaget

Författare:

$$0,142 \times 3020 = 428,84 \text{ (x1)}$$

$$0,387 \times 880 = 340,56 \text{ (x2)}$$

$$X1 + X2 / (880 + 3020) = 0,197 \text{ (ca 20 \%)}$$

Teoretiker

$$0,132 \times 3020 = 398,64 \text{ (x1)}$$

$$0,351 \times 880 = 308,88 \text{ (x2)}$$

$$(x1 + x2) / (880 + 3020) = 0,181 \text{ (ca 18\%)}$$

Artiklar och tryckt litteratur

Artiklar utgör ca $\frac{1}{4}$ (22,564 %) del av sammanlagd litteratur och den tryckta litteraturen står för ca 77 % av kurslitteraturen.

$$(880/3900) \times 100 = 22,564$$

$$(3020/3900) \times 100 = 77,435$$

BILAGA 2.

Teori 1. A-kursen

Tryckt litteratur:

Bauman, Zygmunt (2007) *Flytande rädsla*. Göteborg: Daidalos.

Edling, Christofer & Fredrik Liljeros (red) (2010 el senare) *Ett delat samhälle. Makt, intersektionalitet och social skiktning*. Stockholm: Liber. 180 s. (Texter av Christofer Edling, Fredrik Liljeros, Stefan Svallfors, Marie Evertsson, Ove Sernhede, Alexandra Bogren, Magnus Karlsson, Göran Ahrne)

Southwood, Ivor (2011) *Prekaritet 2.0*. Stockholm: Tankekraft.

Wettergren, Åsa (2011) *Emotionssociologi*. Stockholm: Gleerups.

Artiklar:

Bauman, Zygmunt, "Consuming life", *Journal of Consumer Culture*, Vol 1 (2001):1,

Bauman, Zygmunt & Tim May, "Den sociologiska disciplinen", i *Att tänka sociologiskt*. (Andra upplagan) Göteborg: Korpen, 2006

Benjamin, Walter, "Capitalism as religion"

Edling, Jan, *Förorterna som Moder Svea glömde*. Stockholm: Verdandi/Flexicurity, 2015

Engdahl, Oscar & Bengt Larsson, "Teori och teorianvändning", i *Sociologiska perspektiv. Grundläggande begrepp och teorier*. Lund: Studentlitteratur, 2011,

Gottzén Lukas & S. Korkmaz (2013) "Killars våld mot tjejer i nära relationer", i *Unga och våld – en analys av maskulinitet och förebyggande verksamheter*. Stockholm: Nordstedts Juridik

Heidegren, Carl-Göran & Jon Wittrock, "Inledning: Social acceleration och rasande stillestånd", i

Rosa, Hartmut, *Acceleration, modernitet och identitet*. Tre essäer. Göteborg: Daidalos, 2013

Sassen, Saskia, "Cities", *The Wiley/Blackwell Encyclopedia of Globalization*,

Simmel, Georg, "Storstäderna och det andliga livet", i, *Hur är samhället möjligt?* Göteborg: Korpen, 1995,

Starrin, Bengt, Wettergren, Åsa, & Lindgren, Gerd (2008): "Känslornas återkomst i socialvetenskaperna", i Wettergren, Åsa, Starrin, Bengt, & Lindgren, Gerd. (Red) *Det sociala livets emotionella grunder*. Malmö: Liber.

Svensson, Jakob (2014) "Power, Identity, and Feelings in Digital Late Modernity", i Bensi, Tova & Fisher, Eran, *Internet and Emotions*, New York: Routledge.

Turkle, Sherry (2008) "Alwayssoon/Alwayssoonoyou: The Tethered Self." In Katz, J. (Red): *Handbook of Mobile Communication Studies*. Cambridge, MA: MIT Press

Turner, Bryan S., "The Enclave Society. Towards a Sociology of Immobility", i *European Journal of Social Theory*, 10 (2007): 2,

Udéhén, Lars, "Sociologins ursprung och grunder", i Edling, Christofer & Jens Rydgren (red), *Social handling och sociala relationer*. Stockholm: Natur & Kultur, 2007, ss. 25–71

Teori 1. B-kursen

Tryckt litteratur:

Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt (2011). *Sociologiska perspektiv. Grundläggande begrepp och teorier*. Lund: Studentlitteratur,

Hochschild, Arlie R. (2012). *The Managed Heart. Commercialization of Human Feeling*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

Wallerstein, Immanuel (2007). *Världssystemanalysen. En introduktion*. Stockholm: Tankekraft Förlag.

Artiklar:

Mathieu Deflem (1999) *Classical Sociological Theory. Durkheim and Weber*

Hans L. Zetterberg (1993) utdrag ur: "European Proponents of Sociology Prior To World War I." om Durkheim och Weber

Applerouth, Scott & Edles, Laura Desfor (2008) utdrag ur: *Classical and Contemporary Sociological Theory* om Marx

Jean, Cohen (1985) *Strategy or Identity: New Theoretical Paradigms and Contemporary Social Movements*

Mouffe, Chantal (1992) *Feminism, citizenship and radical democratic politics*

Hallberg, Margareta (1989) *Feminist Epistemology: An Impossible Project?*

Benhabib, Seyla (2002) *Deliberativ Demokrati, självbestämmande och mångkulturalism*

Delanty, Gerhard (2002) *Radikala politiska teorier: Medborgarskap och demokrati* Ur *Medborgarskap i globaliseringens tid*

Smith, E. Dorothy, (1974) *Women's Perspective as a Radical Critique of Sociology*

Hartsock, M. Nancy (1983) *THE FEMINIST STANDPOINT: DEVELOPING THE GROUND FOR A SPECIFICALLY FEMINIST HISTORICAL MATERIALISM*

Collins, Hill Patricia (1986) *Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance of Black Feminist Thought*

Teori 2. B-kursen

Tryckt litteratur:

- Durkheim, Émile (2008) *The Elementary Forms of the Religious Life*. London: Dover. (Pocket).
- Bourdieu, Pierre (1991). *Kultursociologiska texter*. Eslöv: Symposion.
- Marx, Karl (1997) *Kapitalet*, Första boken.

Teori 1. C-kursen

Tryckt litteratur:

- Broady, Donald, *Sociologi och epistemologi*. Stockholm: HLS Förlag, 1991,
- Eriksen, Erik Oddvar & Weigård, Jarle, *Kommunikativ handling og deliberativt demokrati*. Jürgen Habermas teori om politikk og samfunn. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Björke, 1999,
- Parkin, Frank, *Max Weber*. London: Taylor & Routledge, 2002 el senare,
- Rosa, Hartmut, *Acceleration, modernitet och identitet*. Tre essäer. Göteborg: Daidalos, 2014,

Artiklar:

- DiMaggio, Paul J. & Powell, Walter (1983) "The Iron Cage Revisited"
- Honneth, Axel. (2004). "Organized Self-Realization: Some Paradoxes of Individualization"
- Foucault, Michael (1977) "Discipline and Punish. The Birth of the Prison "
- Foucault, Michael (1981) "Omnes et singulatim. Towards a criticism of political reason"
- Wettergren, Åsa, Starrin, Bengt och Lindgren Gerd (2008) "Intro till emotionssociologi"
- Scheff, Thomas (2000) "Shame and the Social Bond"
- Scheff, Thomas (2003) "Shame in Self and Society"
- Collins, Randall (2004) "Interaktionsritualer"
- Ronald H. Humphrey, Blake E. Ashforth and James M. Diefendorff (2015) "Bright side of emotional labor"
- Niven, Karen (2015) "Interpersonal emotion regulation"
- Tracy, Sarah (2000) "Character for Commerce"
- Wharton, Amy (2009) "Sociology of Emotional Labor"